Kongl: Academiens i Dorpt
CONSTITUTIONER
Beswäringsbalke

1088

N. Hela Titlen blef uthsatt.

Wij CARL med Gudz Nåde, &c. &c.

Giöre här med witterligit så allom i gemen, som särer och enskylt af ~~Eder~~ Wåre Undersåtare, wid Wår Academie i Dorpt, såsom och androm, hwilka detta angår; ~~Det allt~~ Dt såsom wij ifrå begynnelsen af Wårt Konungl. regementz Embete, ~~betz tillträdande,~~ ~~Wij~~ förnämligast Oss låtit om hiertat wara ingalunde förbygå och tilbakasättia det som länder Riket till ~~Wårt~~ Rijkes allmenna bästa, och wäl inrättadt Regementz Stat, uthan heller med högsta flijt och Kongl. omwårdnat befrämia alt det som där till hörer; ~~uthi~~ man öfwerwägandes, där jämte ~~[illegible]~~ att en sådan Studentskapet och upwäxande Ungdomen, såsom Rijkens fasteste grund och stöttia, det förnämste här wid giör, ~~som~~ och att rijk wägn nytta och fördel flyter uppå det gemena bästa af Studier och Boklige Konster; ~~[illegible]~~ altså ~~Sedt~~ fölier af ~~[illegible]~~, hafwe Wij Academien i Liefland och Dorpt, som Wår och Kronan oss tilbehörer, af Wår Wälwilligheet i åminnelse

Konung GUSTAVI ADOLPHI ~~den Store~~ försichtige Rådh och mildhet, inrättat blef, men af tidernas wijdrighet förstörd och omkullkastad, till Wårdz åhr, och Wårt Rijke, men sårdeles och i synnerhet till wår desz ortom belägne Länders tjenligh tilltagande, ~~[illegible]~~ wij allenast uprättat, och med Privilegier och inkomster försedt, utan och att icke något till den Societeters godh skick och ~~[illegible]~~ Ordning fela måtte, den samma med wiss Lagh och förordningar ~~Rätter~~ beklädat, warande Wår nådige willia och befallning till ~~Eder~~ [alla i gemen, samt hwar och en i synnerhet,] Wåre Tro undersåtare och ledamöter wid bem.te Academie, såsom och andre, som detta i något måtte kan angå, att de ~~I Eder underdånigst~~ [ödmjukeligen] lyda och trolige ~~[illegible]~~ de samma ~~Eder~~ sig till efterrättelse ställa, såsom de i följande Capitel innehållas och afskrefne finnas.

(margin, struck through: förordninger)

Förtekning

På Capitler uthi denna Academiens ~~Laghbook~~ förordningar och Constitutioner.

Cap. I. Om Academien, och desz Rätt och Jurisdiction.
II. Om Academie Cantzleren, desz Rätt och Embete, så och om Pro Cancellario ~~Cantzleren~~.
III. Om ~~tweggehanda~~ twenne Consistorier och bägges Embeten.
IV. Om Rectore, desz Wahl, ~~[illegible]~~ tillhörande, Embete och Privilegier.
V. Om Pro Rector.
VI. Om öfwerliggiande och ~~[illegible]~~ omröstande uthi saker afdömande.
VII. Om ~~Instantierne~~ Rättegångs process och Afdömande.
VIII. Om Professorernes Wahl, sedan ~~de walde äro Confirmation~~ fullmakter erhållande, uthi tjenande, om deras Embete i gemen, samt hwari de till ~~lydne~~ dä hållas skole.
IX. Om Facultaternas Decanis, deras Wahl och Embete.
X. Om Professorernes Rang och ordning uthi allmänne och särskildte Sammankomster.

XI. Om Räntmestaren, dess Ställe och Embete.

XII. Om Academie Secreteraren, dess Ställe och Embete.

XIII. Om Adjunctis och deras Embeten.

XIV. Om Wachten och Wachtmestaren.

XV. Om Pedellerne och deras ~~Embeten~~ tienst.

XVI. Om Deposition.

XVII. Om ~~dem som~~ Promotioner, när Doctores och Magistri skola blifwa.

XVIII. Om Disputationer i gemen och i synnerhet.

XIX. Om Lectionerne i gemen och i synnerhet.

XX. Om Lectionernes anhörande och förhör.

XXI. Om der ledigheet i hwad tijder ~~på hwilka man med Studenterne ...~~ ~~Studenterne~~ publiques lectioner.

XXII. Om dem som uppsicht ~~hafwa~~ hafwa på Academiens Ränteri, Byggningar, Faculteternes Cassa, Stipendiaterne, Bibliotheket, ~~[illegible]~~ Boktryckeriet och Bookladan.

XXIII. Om Studenterne, huru the sigh i lefwernet och seder förhålla skola.

XXIV. Om theras Privilegier.

I Herrans Namn.

~~I. N. D.~~

ACADEMIENS i DORPT

~~Lagar~~ Constitutioner Och Förordningar,

CAP. 1.

Om Academien, dess Rätt och Jurisdiction.

§. 1.

Kongl. Maj:tt stadgar och förordnar, att ingen, ehwo som wara må, skall uthi Academien i Dorpt, offentligen (publice) eller ~~[illegible]~~ privatim, något annat läre och föreställa, än det som öfwerens kommer med den Christlige läre och Troo, som är grundat uthi den heliga Skrifft, jämwäl den oförändrade Augsburgiske Bekännelsen, som åhr ~~1593~~ (ett tusend femhundrade ...) [illegible] ~~uthi~~ Upsala Concilio (Möte) wedertagen är.

§. 2.

Dhe fyra Faculteter skall denna Academien bestå, nembl. den Theologiske, Juridiske, Medicinske, och Philosophiske. Öfwer hwilka en Rector skall wara, såsom ~~förr~~ förordnadt, tillsyn föra och de andra ~~Per~~ Personer wid Academien, efter Privilegiernes innehåld.

6.

§. 3.

Academiens Jurisdiction skall wara åthskild ifrån then Jurisdiction som Staden Dorpt hafwer.

§. 4.

Bemälte Jurisdiction skola alla Academiens ledamöter underkastade wara, som wijdlyfftigare där om uthi Dorptiske Academiens Privilegier uthföres, så uthi civile som criminale saker, uthi hwilkas [illegible] afdömmande, så wäl den Lagh och Rätt, som uthi andre Domstolar i Rijket bru[illegible], som the efterfölliande Academiske ordningar, böre i acht tagas.

§. 5.

Högmåls saker, som gå lijf och ähran an, skall Senatus Academicus macht hafwa att undersökia och afdömma, men sedan Academiæ Cantzleren där om [illegible], skola the under Kongl. hoffrättens skiärskådande komma låta. Och där så händer att Kongl. Maytt Nåder [illegible] den brotslige ifrån straffet befrija, skola böterna till Consistorii Fiscum förfallne wara, i förmågo af Academiens Privilegier.

§. 6.

Crimen læsæ Majestatis skall Kongl. Maytt [illegible] underhöllande förbehållas.

§. 6.

Dock de brott af [illegible] emot Kongl. Maytt [illegible] Kongl. Maytt [illegible]

7.

§. 7.

Senatus Academicus hafwer och Rätt öfwer de straff, med hwilka de brotslige som under Academien höra, [illegible], som äro: böter, [illegible], relegation, [illegible] och stadigwarande relegation, som [illegible] under och andra namn alldeles [illegible].

§. 8.

Ingen hafwer macht en sådan förwijster uthi sitt att herbergera, eller på något sätt emot Academiens befallning, förswara, wid fyrtijo daler böter, som Fisco Consistorii then tillfallen skola. Sedermera sig och ingen uthi de andre Kongl. Maytts Academier en sådan under wärande relegations tid [illegible], eller [illegible] i fäderneslandet till något lärt Embete [illegible] att låta.

Cap. II.

Om Academiens Cantzler dess Rätt och Embete, såsom och om Procantzleren [Vicecancellarius].

§. 1.

Senatus Academicus hafwer tilstånd att nämna en [illegible] Kongl. Maytt [illegible] underdånigst förslag en sådan Cantzler [illegible] efter Privilegierna [illegible] Academien [illegible]

förvarat, samt är den rätta Evangeliske läran som den i den oförändrade
Augsburgiske Bekännelsen, och Upsala möte är författat, tillgiften.

~~Såsom~~ Cantzler och Kongl. Maj:tt förställa, [en sådan] som är ~~effter~~
Privilegierne och Rådsrichtig, ~~skickelig~~ [Man, den dertill] ~~och med Acteri~~
~~tet begåfwad~~ [myndighet och ansende haf[v]er,] ~~[illegible]~~ som älskar Academien, och som [har]
de saker, som där till höra, förstånd och wettenskap, ~~inte~~
~~gifwit,~~ som ~~haf[v]er~~ [är] den rena läran [tillgifwen, såsom hon är] författat i Guds
ord, den oförändrade Augsburgiske Bekännelsen samt
Upsala möte.

§. 2.

Denna Cantzlerens [Rätt och] Embete ~~[illegible]~~ [skall] förnämligast bestå
uti följande 1:o Skall han tillse att Academien i sin rätt
ingen skada må taga, utan att dess tillförene [illegible]
och Statuter wid macht och uthan massa hållne blifwa,
samt flijteligen befrämja hwad som till Academiens
nytta och tillväxt lända kan. 2:o Skall han be-
söka Academien, så offta sakerna och nödwändigheten
fordrar, en gång uti minstonne om åhret, att han
må uppsicht hafwa på det [om] Professorerne och Studenterne
sigh förtaga. Han skall låta sigh lefwerera för-
teckningen på de lectioner och disputationer som
~~offenteligen~~ [publice] hållas, och tillika med Senatu Academico,
om den fricht och nytta bem:te lectioner och disputationer kunna

stiffta, ~~[illegible]~~ [[illegible] och [illegible]], samt noga undersöka ~~[illegible]~~ [alt annat, som]
till Academiens wälgång och wijdmacht hållande må lända.
Om så händer, att han finner några i theras embeten
försummelige och där till mindre dugelige, skall han dem
antingen särskildt, eller och i Consistorio, om så nödigt finnes,
där om förmana. Om sigh ingen [illegible] bättrer, skall sig
tienst förlustig blifwa, effter den Process, som i Privi-
legierne [omrördt] 7 Cap. här vnden före förmält blifwer.
3:o Skall han tillstånd gifwa Decanis af hwar Facul-
tet, som genom bref det begära, att ~~Creera~~ [giöra] Doctores och
Magistros: Och där han sigh sielf tillstädes ~~[illegible]~~ [är],
skall han öfwerdraga Procantzleren [Cancellario] som sin för-
trädande uti Promotions Acten; hwilken Act och
den offtare anställas, än tiänligheten fordrer, [illegible] som
undersöka skall, och där genom så skiers, den ~~[illegible]~~ [hindra].
Där hos skall han hafwa att sörja öfwer Räntemästeren,
Academiens inkomster [deras] [illegible] hushållande, och utgiffter. Om
Academiens Räntkammare, Byggningar, Bibliothek
och Boktryckeri, skall han flijteligen sielf försorg
draga, eller genom någon annan där till
förordnad. Når så af nöden är, skall han

Consistorii Acter igenomsee, att han en wiss kundskap må hafwa om det som i Consistorio handlas och förefaller. 4:o Skall han macht hafwa att bekräffta de domar, som af Rectore och Consistorio fälte äro, om så behöfwes, eller och sedan saken med Senatu Academico är communicerad worden, de samma lindra, eller om de skiönes wara obillige, ~~låta~~ å nyo uptaga och under wij- dare ~~ransakning~~ [illegible] komma låta. 5:o Skall han de twister, som under honom [illegible] äro, [illegible] med Biskopen i Revel, General Superintendenten öfwer Liefland, och Superintendenten i Narwen, samt twenne förordnade af Hofrätten i Dorpt, eller och andre redlige män, hwilka med Kongl. Maij:ts Nådige tillstånd han sig biträda kan, i hwilka ~~[illegible]~~ [illegible] ~~äro~~, [illegible], sig på den ort och ställe [illegible] skola, som be- quämligast synes:) skilia och ~~slita~~ slita. Der [illegible] Academiens ledemöter, af hwad stånd och wilkor de wara må, uppkommande oenigheter, som

af Rectore och Senatu och ~~[illegible]~~ [illegible] afgiöras [illegible], skall han undersöka, dömma och afwärja straffa; ~~[illegible]~~ och skall han och dem, som ~~[illegible]~~ motwilligt sig mot Rectorem Consistorium och ProCantzlern förhålla, ~~[illegible]~~ till tillbörlig ~~[illegible]~~ lydna ~~af~~ hålla.

Om ProCantzleren. [cancellario]

Dess ~~Embete~~ skall wara, 1:o När Cantzleren frånwarande är, med sin flijt Rectori och Consistorio, när de det ~~[illegible]~~ anhålla, tillhanda gå, eller ~~[illegible]~~ [illegible] när nöden fordrar, den samma troligen med- dela uti de twister afgiörande, som under Academiens ~~jurisdiction~~ jurisdiction höra. Han skall 2:o försichtigtligen sig om [illegible], hwad Studier Professorerne och Studenterne drifwa, som och huruwida de sig i lefwerne förhålla; samt hwar och en i synnerhet, om den [illegible] är, eller [illegible] sig förer, alfwarligen påminna

om sin embetes plicht, först genom Decanum eller Rectorem och sedan om saken så fordrar, [illegible] sielf [illegible] antingen särskildt, eller uti Consistorio. 3°. Skall han Cantzleren föreställa lijka om något hender, som Academien kan skadeligit wara, och af hwem ~~eller de~~ [illegible] hielpas och hwem [illegible]. 4°. Där tål nu [illegible] om Rector försummeligen eller wårdslöstligen handhafwer Academiens saaker, skall han antingen sielf, eller genom någon annan, som han med Consistorii samtycke fördrar i sitt ställe, om Rectoris handlingar tillika med Consistorio undersöka och dömma, samt om så nödigt finnes, Cantzleren det föreställa.

~~CAP. III.~~

~~Om twenne Consistorier och bägges Embeten.~~

CAP. III.

Om Twenne Consistorier och bägges Embeten.

1. Twenne skola Academiens Consistorier wara, ett mindre, det andra större.

2. Uti det mindre Consistorio skola jämte sielfwa uti Rectori bijsittia en Theologus, en af Juridiske och Medicinske Faculteterne twenne af den Philosophiske, och uti de saker, som Räntteriet angå, skola de som uppbörden på bem:te Räntterij hafwa, tillika med Räntmästaren bijsittiare wara.

3. Theras plicht skall wara att gå Rectori, som dem sammankallar, med sitt råd och hielp tillhanda uti de saker och twister öfwerwägande och afdömmande, som hwarken Rector ey kan ensam slyta, och hwilkas wärde 40 Daler ey öfwerstiger; hålla Studenterne och de andre, som ringare äro af Academiens ledamöter, i tucht och lydno, samt ~~examinera~~ förklåda de saker, hwilka de som tillika med Räntmästaren uppå uppbörde sakerna på Ränteriet, ey kunna förrätta.

4. Men thet större Consistorium skall af alla Ordinarie Professorer bestå, hwilket hafwe macht 1°. Att nämna en Cantzler för Academien. 2°. Uthwälja ~~—~~ Rectorem. 3°. nämna och ~~præsentera~~ föreslå en Professor. ~~4°. Att uteslå~~ om thess förbättring och till lydno hållande som offentligen publice [illegible] privatim och särskildt lära, och Kongl. lön åtniuta, om the i theras lefwerne och lärdom finnes straffwärdige, hwilken sak thet och tillstånd hafwa skall Cantzleren föreställa. 5°. ~~Att~~

4°. Att öfwerlägga hwilka de som för Kongl. lön tiena eller offentligen i Academien andra undervisa, måge rättas och till lydno hållas, när något straffwärdigt i deras lefwerne eller lärdom finnes, som och saken sedermera för Cantzleren angifwa.

Som ock när några farlige oenigheter sig yppa, dem undersöka och dömma. ~~om någon farlige oenigheter sig yppa~~.

6°. Att ransaka och afgiöra de större Criminel, och andre saker, som högre stiga än 45 Rd. wärde. 7°. Att hålla Professorerne till det de plichtige äro, som och förmana Rector sielf, när han af wäden är om sin plicht och skyldighet genom ProRector eller ProCanzleren.

8°. Att rådslå om de saker, som Academiens inkomster angå, och i mindre Consistorio ej kunna afgiöras; om publ. byggningar, om tiden att giöra Doctores och Magistros, om Stipendiaternes wahl och tillsättning, om Academiske embeten, jämwäl hwad annat för Academien angelägit och wichtigt wara kan; att äntheligen tiga och hålla allt det Academien [illegible] rättheligen hemlighet, och dem samma ej något man uppå. 9°. Skall ingen till något af förbenämde Consistorier, såsom Assessor tillåtas, som icke först aflagdt följande edh.

Assessoris Edh uti Academiske Senaten.

N. N. Jag lofwar och swär wid Gudh, mig wilja giöra noga acht uppå de saker undersökande, som i denna rätten afhandlas, och uti alla dommar samt rådslag efter mitt yttersta förstånd, min mening säja, at den öfwer

ensstämmer med Academiens förordningar och den allmänna lagen, utan anseende till wänskap, gunst, hat, illwilja, slägtskap, frändskap, wåld och egennyttighet; skall ej heller [illegible] wijs, särskildt med en eller annan stämpla till min mening uthsagd. Jag skall endast och allena afhörande sakerna på det som länder Gudh till ähra, [illegible] och det gemena bästa, och denna Academien till nytta och gagn, samt skyldeligen befrämja allt det som hörer till wackra seder, och lika Konsters tilltagande. Det myteri och twedrächt skall jag undslå, min mening ej heller envisteligen förswara, uthan mig bequäma till de flere meningar, om jag förstår att de äro rättare. För det öfrige skall jag det som lönligit wara bör, ingen uppenbara. Så sant mig Gudh hielpe.

CAP. IV.

Om Rector, och först om dess wahl.

1. Det större Consistorium skall uthwälja en Rector af Ordinarie Professorerne.

2. Emedan hwar stånd wid Academien är af den beskaffenhet, att alla Professorerne lika myndige äro, är rätt och billigt, att ingen här förbigås. Skall altså ordningen wahlet ~~efter~~ Faculteterne och nummer, hållas, att sedan en Theologus Rector warit, kommer

16.

Jurisconsultus där till ~~den att blifwa~~; efter honom Medicus, sedan en Philosophus. Och efter Philosophi är flere tilltalde Professorerne af de öfre ~~[illegible]~~ Faculteterne, altså ~~skole~~ sedan den ordning som nu sagt är, i acht tagen worden, warandes att alle Theologiæ, Juris og Medicinæ Professores Rectoris embetet beklädt hafwa, ~~[illegible]~~ andre Philosophiæ Professores ordinarii hwar ~~[illegible]~~ efterfölja uti berörde Rectorats antrådande, dog således, att ingen må till Rector wäljas, som icke twenne åhr ett Professoris embete wid någon Academie [illegible] eller så länge warit uti annan hederlig tienst. ~~[illegible]~~, eller så länge warit uti annan hederlig tienst. Skulle och någon efterlåtit denne ordningen att om[illegible] bytta, utan icke högste nöden fordras, hwar om det större Consistorium dömma skall.

3. Rectoris wahl skall ske twenne gånger om åhret, ~~och~~ wid d. 24 May och den 22 Novemb.

4. Den Professor som i anledning af ordningen af Faculteterne, lagligen till Rectoris embete wald är, och [illegible] orsaker att taga det samma sigh uppå, skall ändå [illegible] altsådigt uthsluten, så framt han, sedan ~~[illegible]~~ allwarligen där om förmant, i sin me-

17.

ning ~~[illegible]~~ enwisligen framhärder; dock skall hwar och en lagligen wara ursäktat, när han rättmätige och billige orsaker hafwer, om hwilket det större Consistorium äger att dömma.

För det andra om Rectoratets antrådande, och dess Solenniteter.

Den Nya Rector skall sitt embete antråda 8 dagar för S. Thomæ dagh, som och 8 dagar för S. Johannis; så framt ~~[illegible]~~ den, om [illegible] faller på en söndag eller söndagsafton, ~~eller dagen [illegible]~~, tå dett skall dagen uppskiutas, på den dagen som näst förgår, ~~[illegible]~~ sker; wara och Rectori icke efterlåtit den dagen längre uthskiuta.

Detta antrådande skall ske ~~[illegible]~~ på följande Solenne ~~Solenne~~ sätt och wijs.

1. Sedan dagen tillförende genom ett ~~[illegible]~~ och offentligen uppslagit skrifft ~~Patent~~, Rectoris introduction ~~[illegible]~~ är ansagd worden, skall den som till Rector wald är, på med Professorerne och andre Academiens Studenter, till den warande Rectoris ~~[illegible]~~ huus, klockan 8, sedan talen är gjord med klockan.

2. Är som [illegible] kommer, skola de, ~~[illegible]~~ utan all omkostnad ~~[illegible]~~ följa Rectorem, klädd med en där till förordnad [illegible] dess mantel ~~[illegible]~~ till Kyrkan, förgående Academiens Pedeller, ~~[illegible]~~ uti ~~[illegible]~~ wäker där och till ~~[illegible]~~ Acter gjorde är, ~~[illegible]~~

3. Hwar efter uppå i Kyrkan kommen, skall Rector uthur Cathe-
deren hålla ~~ett~~ en kort ~~tal~~ oration, som ~~[illegible]~~
~~skalle~~ ~~med~~ är lämpat til Acten, [illegible] och tyder, ~~[illegible]~~ [illegible]
tjänst ~~icke~~ wara skal, då [illegible] Professorerne i medler tid i sitt rummen
~~[illegible]~~ och en ...

Sedan skall han den walda Rectorem i Cathe-
dern uppställa, ~~och~~ för menigheten ställa, och låta honom
förläsa det som om Rectoris embete stadgat är, [illegible]
[illegible] at hålla och i acht ~~att~~ taga samt honom med ed tillbörande ställa.

Rectoris ed.

Jag N.N. lofwar och swär wid Gud, det jag först, fer-
ligen skall lägga mig winning om, att den rena Evan-
geliska lären och andre Christlige Kunster, som Christ-
beqwämlige, församblingar och det gemena bäste nyttige
och nödige äro, den Studerande ungdomen må förestellas.
Sedan skall jag den Stormechtigste Furste och Herre,
Herr CARL den Elfte, wår allernådigste Konung,
ale underdånigst hylden och trohet wisa, och så mycket
i min förmåga är, med ~~publique~~ det mig gifna myndighet så laga, att
alle under Academiens Jurisdiction förwande, det samma
efterkomma. Där till med skall jag troligen och flijteligen
skaffa och befrämja alt det som till denne Academiens

wälgång, wärdighet och nytta länder, men särdeles hwad til förrättning
de af mitt embetes plicht ~~[illegible]~~ hörer. Ytterdare, skall jag
så mycket mig står till görande, flijteligt uppsöka, hwar på
alt hwad denne Academiens tillkommer ~~[illegible]~~, och wij allenast skolle ~~[illegible]~~ ofta
hwad af ~~[illegible]~~ Professorer och Studenterne tilbörligen eller ofelbarligen ~~[illegible]~~
~~att~~ företagas, utan och där något försummeligen eller oanständigt
förehållas ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~, skall jag rådföra mig med Academiske Senaten
~~[illegible]~~, men i de högre och wichtigare saker med Cancelleren,
~~att~~ sådant må ~~för~~ rättas eller alldeles afskaffas. Och i ~~[illegible]~~ saker
~~[illegible]~~ afdömmande, i belöningars utdelande, ~~[illegible]~~
pålägiande ~~[illegible]~~, jämte andre publiques beställningars förrättande
skall jag, hwad Lag, rätt och billigheten fordrar, mig derefter rättelse ställa. ~~i acht taga~~.
Sidst, när jag Rectoris embete aflagdt, skall jag ingalunda
de wisa utur staden, eller emottaga något annat embete, förän
jag i anledning af Academiens förordningar, för mitt
förde embete, Academiske Senaten reda och räkenskap giordt,
så framt det icke med dess lof och samtycke kan efter-
låtas. Så sant mig Gud hielpe.

4. Hwar uppå skall han leverera den Nya Rectori i händer
Academiens insignia, som äro: Sceptrerne, Sigillet, Nyckler-
ne till Archivet, Lagböcker och Cassan, samt Academiens lagar
och förordningar, läggiande en kort förmaning till hwart

vij ett ~~[illegible]~~ (ijganorse), Sedan upläser Academiæ Secrete-raren hwad om Studenternes lefwerne och seder, samt de-
5° ras Privilegier stadgat och förordnat är. Där efter an-träder den Nya Rector sitt embete med följande ~~[illegible]~~ bönesätt.

Migh är som Jag förmärker, mine Åhörare, på denna dagh, ett swårt Embete pålagdt, hwilket att förrätta som sigh bör, Jag är trömer mina Krafter alt för swaga wara, där icke Gudh sin särdeles Nådh och bijstånd där till förlåner. Therföre på det alt under detta mitt embete, af migh och de andre Academiens ledamöter, må wäl beställt blifwa, samt lyckeligen och efter önskan
5 aflöpa, ~~wällan~~ låter oss alla som tillstädes äre uthi denne Academiske Solennitet, för det Guddomelige Majestätet nederfalla, och det samma med en (fällig) röst, samt en Gudelig hiertans wördnat och åtrå om hielp och bijstånd anropa.

~~No~~ Wij wände oss altså till wår Gudh faders Thron, och then Helige Ande, som af evigh, oändelig macht, godhet och barmhertighet en Gudh är, lyst wördande till Guddomelige Majestät och oändelige godhet, tackande så mycket wij med wårt swaga begripa och (med orden) uthtala

(Wände wij oss altså till tigh du rike alsmäktige milde och barmhertige Gudh, med all(?) wördnat, för titt höga Majestät)

tankbarnat tin oändelige godhet, och sedan tacksäyelse som wij med tankbara

någon tijd der först sätta kunna, och med orden uthtrycka, för alla the Guddomelige wälgärningar som tu oss utan tahl och mått af blotta tin oändeliga Nådh och kärlek, emot oss menniskior förutan wål den ringeste wår förtiänst, bettedt hafst och än dagligen ~~[illegible]~~ låter 12

kunna, för alla thin Guddomelige otalige och ganska store wälgärningar, som tu af blotta och tin oändelige Nådh och kärlek emot Menniskioslechtet uthan wår ringeste förtienst, rijkeligen bettedt hafwer, och än dageligen bettar; besynnerligen att tu wårt kära fäderneslandh med titt rena och klara ord upplyst hafwer, och genom det rena predikoembetet tigh en församling ~~[illegible]~~ samblar och wijd macht håller, som af tin saligiörande kunnadomb och hiertans lijswarde och ansening är till ~~[illegible]~~ himmelska gode; och then tu äfwen af wist tijd till wårt kära fäderneslandz högsta (Regent) ~~regent~~ satt hafwer, Den Stormechtigste Furste och Herre, Herr CARL den Elfte, wår allernådigste Konungh, med hela det Kongl. huset, till denna dagh, nådeligen wijd helsan uppehållit. Tijsammaledes, store och milde Gudh, wår herres och frälsares Jesu Christi fader, bedia wij med hiertans innerlige suckningar, att du wärdigas för den sammes tin enfödde sons och wår endeste medlares (skuld), för-låta oss alla wåra synder, och oss tin faderlige Nådh och wälgär-ning wijdare bewijsa, och den församling, som tu här oss planterat hafwer, oupphörligen wijd macht hålla. O Herre Zebaoth, (wänd åter) af himmelen (ned) uppå oss, och besök detta wijn-trädet som tin högra hand planterat hafwer. Drijf bort hufwar och willdiur som ~~[illegible]~~ det samma förderfwa

och undertrycka. Afwärja [befrämja] och stärk med tin Nåde detta
Swea Konunga Rijket; [illegible] i ditt [illegible] och för-
ordnat haft det att styra och regera, wår allernådigste
Konung, fäderneslandets sorgfälligaste fader, jämte dess Maij:tt wår aller Nådigste
Drottning, så ock Konungarnes Stamfader som
dess höga förnuft och lysande egenskaper [illegible]
[illegible] beprydd och förmerat [illegible]
[illegible] alt hwad som är [illegible] til lif och siäl
[illegible]. Tu o himmelens och jordenes Konung
och Herre, tu som är wår Konungs rätt wijst och
försiktigt hierta att dömma titt folk, den goda
till heder och den onda till straff. Förse och beprydda
honom med klokheter, rättfärdighet och makt,
gif honom [illegible] och [illegible] ans-
lag och lyckliga [illegible] utaf alla Råd och handlingar
och förlän [illegible] långlifwaghet, blomstrande och fridsamt
Regemente. Bewara Kongl. Huset, uppfyll och
styr dem med tin wijsdoms och fromhets ande; gif
den sådana wälsignelse, som kunna wara Konungens Rijket
och oss alla hälsosamma. Med tetsamma uppfyll och
beskärma alla Rijkets Ständer, uppehåll och förökta
i them en [illegible] och [illegible] flijt till tin ähra

dyrkan, trohet och lydna emot Konungen samt [illegible] kärlek
[illegible] uppehåll och förmera Scholar och Gymnasier och Academier i synner-
het denna Dorpska Academien, at hon må wara den himmelska lärans
och alla boklige konsters berömliga hemwist. Bewara och
wälsigna denna Academiens höga Cantzler H. X. X. samt dess
Procantzler den Högwördige H. X. X. Wälsigna både lärarenas och
åhörarnes studier och arbete; styr alla i gemen samt hwar och
i synnerhet på titt [illegible] ords rätta stig. O
himmelske Fader, gör detta mitt Rectorats ämbete lyckeligit,
war när mig oupphörligen med tin Nådige hielp och styrelse,
att jag må det allena tänka, företaga och fullborda som
länder till tin ähra, och föra denna Academien till wäl-
färd. Wijs ock att jag mitt ämbete [illegible] utan
[illegible] och olycka förrätta må. Förlän och att alla
[illegible] och [illegible] Studier, som titt beröm kunna ut-
[illegible], församlingar och Regementet gagnelige, må uti
denna wår kära fäderneslandz Academie, nu, i tillkom-
mande tider och in till werldenes ände, idkas och blom-
stra. Skåda [illegible] Rijkets
krigsmacht till land och watten, [illegible] för Konungens
samt allmänna fäderneslandz säkerhet stryda, [illegible]
[illegible], gif them lyckelig [illegible] seger.

7 24

Afwende, bystorm och uppehålt nådeligen alt dödt, som Krig och farsoter [illegible]
länder till [illegible] wärn och styrka. Afwänd thu
hela Wårt hunger, pestilentz, krig, och förstör wåra af-
wundsjuka fienders onda rådslag, upsåt och stämplinger.

O Herre Zebaoth, stig utaf himmelens berg här neder, att fälla
wåld och strijda för wårt fädernesland. Gör bommarna
faste för dess portar, att wåra owänner måge tillsam-
mans, och förskingrade warda. Herre tröste them
som äro med tin hand ögor, och för them Nådeligen
igen till sigh. Doo bland oss och öfwergif oss icke för
titt stora namns skuld. Lär oss tin budh, wäg och rätter
och gif, att wij uthi dem wandra måge in till wårt lefs
warande ända. Tu store och gode Gudh, war oss nå-
dig, giör stoder emot oss, och lät then lycksalighet stadig-
warande blifwa, som tu oss så Nådel. bewijst hafwer, och
förmeran den effter tin faderliga godhet emot oss,
så med andre tine Nåde gåfwor, som [illegible]
med en salig hädanfärd ifrå denne jämmerdalen,
[illegible] och uthi tine himmelske glädie
med ewig glädie bekröna. Då skola wij uthi [illegible] förgängel-
het och all tillkommande ewighet [illegible]
och aldrig uphörande ämper, tin oma
[illegible] godhet med owarande tacksäjelse at [illegible]. prisa
och berömma.

25

6. Sedan skrider man till bönen som brukligt är att förrättas i kyrkan,
[illegible] sångarena den nye Rectori till heder med musique in
ma, så wäl för som efter bönen. Thet hela Acten skall innan
klockan är 10, slutas.

7. Sedan bönen hållen är, gå the i wanlig procession til Rectoris huus,
hwarest en måltijd anrättes, blifwer tillredd, till hwilken
ProCantzleren, de Ordinarie Professorer, Academiae Räntmestaren
och Secreteraren bjudas skola. Om så händer att Academiae Cantz-
lern, någon af Biskoparna, eller Landshöfdingen i staden är,
står Rectori fritt att bjuda dem till samma måltijd. Dess
utan förbiudes att bjuda andre än de som nämnde äro.
som för emot bryter, samt andre dyra måltijder på nytt an-
ställer, han skall för hwar och en som budin är, böta 6 daler.

För det Tredie om Rectoris Embete.

1. Rector skall under warande tijd af sin styrelse skicka alle
ting till Gudz ähra, det gemena bästa samt Academiae wälstånd.

2. Han öfwerser Academiens saker, hwarunder hafwer hwarn
Professorerne, Studenter, och de andre under Academien lydande
sig i lefwarne och seder förhålla, samt hwad Studier och exer-
citier the idka: och troligen se huru att alla wijsa Kongl. Maij:tt
den trohet och lydna de pliktige äro, besynnerligen skall han
noga undersöka hwad arbete Professorerne för hwarder hafwa som
och ransakas deras lectioner ansöra.

3. När så behöfwes, äger han macht att kalla bägge Consistorierne tillsammans.

4. Det större Consistorium skall han åtminstone en gång hwar månat sammankalla, att med noga flijt efterfråga hwad som handlas wid Academien, och hwad tillstånd alla saker äro som till Academien höra.

5. Ifrån wittherbördes Scholarne och andre Academier komna, skall han först och Diäknarne tillställa Decanum i Philosophia att förhöras, som här efter skall förmält werda; hwilka lärdom där Decanus gillar (: som där icke bestå, tål de att skola hafwa igenomgått uti Trivial Scholer och Gymnasier bör förlåtas :) skall han låta inskrifwa uti Academiens matrikel, sedan the theras eed afflagdt, [illegible] hwar och en gifwa Rectori för det omak han i så måtto haft, [illegible]. Om Rector och Decanus de diäknar [illegible] som ankomma, och i sijne Städer för swage äro, eller andre till Academiske öfningar mindre skickelige, antingen och [illegible], intaga utan Cancelleren och Academiske Senatens samtycke, skall han med arbitrelt straff af Cancelleren och det större Consistorio beläggias.

Eden som Studenterne afläggia skola.

Jag N.N. lofwar och swär wid Gudh, mig skola Kongl. Maij:t all underdånighet och trohet wijsa, tillika med mig [illegible] denna Academies Rectori till handa gå, så länge jag här wid Academien studerar. Skall och lydig wara denna Academies förordningar och Academiske Rättens utslagh, antingen de angå [illegible] för mine Studier, eller mitt lefwerne och förhållande. Jag och allt som mig kan tillfogat blifwa, skall jag [illegible] af egen wilia offentligen eller hemligen ej hämna, utan mig underkasta Rectoris och Rättens meningh så wäl i sådant som andre beswärlige händelser. Intet resa ifrå Academien utan med Rectoris goda lof, eller fly för min tro emot hans förbud och arrest. Mijna saker och böcker skall jag af staden ej föra, förr än mine Creditorer, hwad jag dem skyldig kan wara, tillfyllest förnögde äro. Där [illegible] mig skola [illegible] främia Academiens nytta, till hwad jag dem afordrat blifwer. Så sant mig Gudh hielpe.

6. [illegible] hwilka han bestämmer [illegible] [illegible] [illegible] Rectore wid Academia eller Gymnasium, eller och Biskopen uti Stifftet, [illegible] :) och ingalunda antaga [illegible] lösa och illgärnings personer. För,

tillningen på Studenterne, som i Staden sigh uppehålla, skal han Academiens [illegible], då de sig vittighet af Studenterna uppebära, eller ofast [illegible] Quartaliter sammansatt Lehra, skall han och hwareven uthi Academiae Cantzler, förr än han Rectoratet afträder.

7. De ringa twister, utan och sådane hwar uppå ringa böter i Lagen stadgad äro, skall han med Secreteraren, som flitelig uppteckna bör det afhandlat är, skillia.

8. De större twister, som för Rector och kommen eller böre bilägges, skall han föra till det mindre Consistorium, men missgärningar och högwichtiga saker, såsom och de som angå Academiae Staten wid mackt hållande, till det större, och i bägge förbemälde noga i acht taga, hwad i det 3.4.5.6.7. puncterne af det 1 och 8 Capitel förmäles.

9. Rector skall utföra låta de straff och böter som en eller annan kan wara dömder till af Consistorio, och dem ej eftergifwa uthom Consistorii samtycke.

10. De dommar som af Rectore eller Consistorio fällde äro och höra under Academiens Jurisdiction, skall han för exequera, och om så behöfwes bruka där til Academiae wachten och wachtmästaren jämte andre Academiens arbetskarlar, och om så af

De dommar som af Rectore eller Consistorio fällde äre och höra under Academiens jurisdiction skall han, där icke lagligen wädiat är, exequera, och om så behöfwes bruka där till Academiae wachten och wachtmästaren jämte andre Academiens arbetskarlar, och där så [illegible] af [illegible]

nöden wore, s: ornligen när något drag eller annan gröf misshandling begången är :/ att den brottslige ej må undkomma, tillkalla Stadzwachten, hwilken Platzmajoren och Wachtmästaren i Staden utan trassa skola låta följa. Och om saken ey på detta sättet kan utföras till execution, skall han sådant eller Procancellarien [illegible] insinuerat är, där utaf, wända sig till Cantzleren.

11. Om några twister emellan Professorerne sig yppa, skall han dem bilägga, eller om han det intet förmår, föra till det större Consistorium och Procantzleren.

12. Skall han handhafwa Academiens och Studenterne Privilegia; där för påminna dem som upsicht hafwa på Stipendiaterne, Räntorijt, Boktryckeriet och Bokbinderen, såsom och Bibliothecarien om deras plicht och embete; skall och inseende hafwa på Academiens Byggningar, och i tid gifwa Cantzleren tillkänna, hwad uthi ett och annat där wid hela må, på det han sielf ej skuld må gifwas till någon försummelse.

13. Skall han låta sigh angeläget wara, att bönningarne för Professorerne, Kongl. Stipendiaterne, och de andra,

som under Academien höra och Kongl. lööň uthnjuta
uthbetalas och lefwereras.

14. Han skall och alfwarligen drijfwa på Räntmästaren
och dem som uppsicht på Räntmästar hafwa, att de wijd
ändan på hwart åhr, utan breste, ordh och Räkning
giöra för Academiens inkomster och uthgiffter.
Där Rector [bär] förgäter sin plicht, skall han af det
sware Consistorio alfwarligen förmanas, och om han
~~sigh icke effter~~ förmaningen ey [lyder] ~~rätter~~, skall han lijka
straff med de brotzlige underkastat warda.

15. Blifwer han Rectoratz embetet aflagdt, så framt
han icke inom 3 Månader, giör honom som i
sitt ställe kommer, och Consistorio, ordh och Räken-
skap för bötepengarna och sitt embete förwaltande,
och förtäckning [gifwer] på det som ännu i sitt Rectoratz om-
böte kommer oanfordt, samt inlefwererat pengarna uthi
Cassan, skall han böta 30 [illegible], och uthi dess mindre
fullgöra det förmält är.

För det fierde om Rectoris Priviligier

1. Uthi de Acter och Academiske Processioner som

~~mera~~ Solenniter äro, går Rector näst effter Procancelleren
~~beprydd med~~ [uthi] den wanlige sidena mantelen, ~~framman~~
~~för~~ [gående] ~~bärande~~ [uti] Academiæ Scepteren med Pedell. spiran.

2. Rector skall wara till sin Persohn, godh namn och rychte,
heder och egendom, så wäl för dem, som under Aca-
demiens Jurisdiction lyda, som för andre där uthom, i så
~~[illegible]~~ [fälgad och] ~~[illegible]~~ beskydd taga; [så at] den sig där emot förbryter
skall mista handen, eller med annat straff, effter
brottetz beskaffenhet, beläggias.

3. Han skall ~~i sitt~~ wärd hafwa nycklarna till Academiæ
~~[illegible]~~ Cantzlie, Cassan, Kistorne, såsom och Sigillet.

4. [Han skall ~~låta~~] ~~The Studenter~~ [eller aflägga(?)] ~~som~~ [där] med ~~[illegible]~~ sina emellan slåss,
eller olijst [framer] ~~[illegible]~~ därachtligen ~~blotta~~; ~~den samma skall~~
~~han låta dem afstraffa~~; halfparten af böterna skulle
han för sigh, samt de ~~[illegible]~~ som ~~honom tillfalla~~ gifwes,
för det Studenternes namn [inskrifwas] ~~[illegible]~~.

5. De wärf och ärender som till Academiens nytta [på andra orter] för-
rättas böra, ~~på hwad ort the helst wara må~~, skall han
med publiques omkostnader bestella.

6. Otta dagar skall honom effterlåtet wara uthur staden,

32 uti de längre läsetider
men ~~den tijd hwarå Studier uppehåld är~~, 15 dagar: förordnar i medler tijd en Prorectorem, hwilken ordentligen skall wara den som näst tillförende Rector warit.

7. Att läsa och disputera skall han mindre än de andre, förbunden wara./.

CAP. V.

Om Prorector.

Illustris Persona

När en ~~Grefwe eller frijherrlig~~ högre och af riddlig stånd Person wärder till Rector wald, så förordnas honom altid af Consistorio til Prorector, ~~tillförende~~ den som efter ordningen Rectoratet sedan bordt skulla. Och denne Prorector skall tillika med Rectore förordnat blifwa. Men en sådan Rector af högh Familia bör utwäljas, hwilken af ålder, lärdom, och kärlek till Academien, sampt ärbart lefwerne, ~~dem~~ skattal ~~fält~~ ~~med mera~~ till detta embetet skicklig. Denne skall på lijka sätt som andre Rectores, ~~framställe~~ föredraga saker uti Consistorio, och dem att uthslå, infunna meningarna, jämte hwad annat mehra uti Rectoris embete förmäldt är, ~~skall~~ hwilket han med Prorectoris rådh och hielp troligen förrätta skall.

2. Prorector skall i Consistorio sittia bredewidh Rector, och således honom med sin hielp tillhanda uthi alla Academiske saker styrelser. Men intimaterne, och det som plägar Rectori tillkomma, skola tillfalla Prorectori, hwilken äger giöra reda och räkenskap för alla saker, som eljest Rectores wid tiensten afträdande förrätta pläga.

3. Eljest skall den wara Prorector som näst tillförende Rector warit, eller en annan som af ~~Academiske Rätten~~ Senatu Academico der till bewiljad är, hwilken i den ordinarie Rectoris frånwaro med honom ~~lijka macht~~ och istadhet ~~hafwa~~ skall ~~som den tiänärande~~ Ordinarie Rector sielfwer.

4. Rector och ProRector skola ey tillika resa uhr staden, utan de tillförende hafwa gifwit ProCancellario och Consistorio där om tillkänna. Af hwilka om de där till lof bekomma, ska de så länge tillsättia en annan ProRector af Senatu Academico.

5. När Rector frånwarande är, skall ProRector förestålla i Consistorio det man bör rådslå om, och begära hwars och ens mening, den skrifwa, och i dömmande följa det, som tillförende om Rectoris embete förordnat är.

Eden som en Rector med hög och tydelig stemma aflägga skall.

Jagh N.N. swär wid Gudh och uthlofwar, först, migh skola troligen wårdlägga mig om, att den rena Evangelii lära och andre Studier, som Gudhi behagelige, församblingen och det gemena bästa nyttige och nödige äro, studerande ungdommen förestälte må. Sedan skall Jagh den Stormächtigste Furste och Herre Herr Carl den Elloffte wår allernådigste Konungh wisa all underdånigst lydna och trohet, och så mycket i min

förmågo är, med ... så laga, att alle som under Academiske jurisdiction höra, det samma efterkomma. Där till med skall Jagh troligen och flijteligen skaffa och befrämia alt det som till denna Academiens wälgång, wärdighet och nytta länder, men särdeles hwad mitt anförtrodde embetes plicht och förwaltande tillhörer. Widare, skall Jagh så mycket mig står till giörande, flitigt uppseende hafwa på hwad denna Academiens Lärare, och ey allenast sielf märka, hwad Professorer och Studenterne tilbörligen eller olofligt sigh företaga, utan och där något försummeligen eller oanständigt förrättat wordet, skall Jagh rådföra mig med ProRectore och Senatu Academico, såsom ock höra och i wichtigare saker med ProCancellario, och sedan wänligen rätta. Och uthi ... aldömmande, belöningar, utdelande eller straff, ... och andre publiques betalningars förrättande, skall Jag hwad lagh, Rätt och billigheten fordrer, i acht taga. Sidst, hwad som till denna Academiens wälfärd och heder länder, skall Jag icke allenast uthi detta embetetz förwaltande, utan så länge Jag lefwer, hwad som helst för embete Jag beklädandes warder, så mycket för mig står till giörande, befrämia.

Så sant mig Gudh hielpe.

Pro-Rectoris eed.

Jagh N. N. swär och lofwar wid Gudh och ... mig skola tillika med Rectore läggia min winning om att den rena Evangelii lära och andre Studier som Gudhi behagelige, församblingen och det gemena bästa nyttige och nödige äro, den Studerande ungdommen förestälte må. Sedan skall Jag den Stormechtigste Furste och Herre Herr CARL den Elloffte wår allernådigste Konungh wijsa all underdånigst lydna och trohet, och så mycket i min förmågo är, [illegible] (: Krafft af den mig ... [illegible] :) så laga, att alle som under Academiske Jurisdiction stå, det samma efterkomma. Där till med skall Jag troligen och flijteligen skaffa och befrämia allt det som till denne Academiens wälgång, wärdighet och nytta lender, ~~[illegible] plicht och förrättande ...~~. Ytterligare skall Jag, så mycket mig står till giörande, flitigt uppsicht hafwa på allt hwad denne Academiens ... [illegible], och icke allenast sielf märkia hwad Professorer och Studenterne tilbörligen eller olijkt sigh företaga. (: och hwad mera som i Rectoris eed och det 4. Capitel till förende innehålles :) Så sant mig Gudh helpe.

‡ (Krafft af det mig om förtrodde embete)

CAP. VI.
Om ~~[illegible]~~ Öfwerläggiande.

1. The Assessorer som äre kallade till Consistorium skola på bestämd tijma sigh inställa; the som utan nödig eller rättmätig orsak utebliwa, skola böta 3 [illegible]. Men orsaken till deras uteblifwande, skola the förr än Consistorium sätter sigh, gifwa Rectori tilkänna, att thär om må ransakas. Then som sennare uppkommer eller afträder förr än rätten slutad är, skall för hwar tijma betala 6 öre S.mt. Men om Rector sielf är frånwarande eller sent kommer, böte dubbelt.

2. Saken, om hwilken handlas bör, skall Rector allena tydeligen föredraga, och om den är af större wichtighet, och mörkare, gifwa Assessorerne hwar för sigh lägenhet om den ... att öfwerläggia, begynnandes af de ypperste till de understa, förr än man till omröstandet skrider. Under tijden skola twenne eller flere saken mot och med öfwerläggia, och det utan afwijkelse, ~~[illegible]~~, obillighet, bitterhet, och så att ~~[illegible]~~ andra i talet fallar. Omsider när allt detta förrättat är, skola meningarna eller rösterne sammanräknas och öfwerwägas.

3. Hwar och en af Assessorerne skall tillika med Rector i om,

kenning effter sigh i Consistorio afslagit ridh, sigh uprichtigt,
redeligen och frijtligen sin meening, ey heller läta
sigh för wäldhigen eller wänskap, afskräckias att uthtala
meningen. Dommen faller effter de flesta
röster.

4. Om röstrena uthi [illegible] eller annan handel, där Rectoris dermed inwänd, äro lijka, skall han infordra Procancellarii meening, och bewijstiften ytterligare uthi ordentelige Consistorio åter föreställa och afdömma.

5. Om någon med sådant tal föruthan tyden, och andra förhindrar, honom skal Rector förmana, och om han sigh intet stiller, skall han förlora sitt votum uthi det förestälte mähl.

6. Ingen ware effterlåtit att låta androm wetta hwad i Consistorio talt och afslagit blifwer, hwilket kan lända någon af Consistorii ledemöter, eller och hela Consistorio till mehn och förklening, under wederbörligh straff som i lagen stadgat är. Ingen hafwer och någon Professor macht att förswara dem, som han wet hafwa annom något wåld och orätt tillfogat.

Cap. VII.

Om Rättegångz Process och Wadiande.

1. Den första Instantien skall antingen Rector allena hålla, eller, om så behöfwes, tillika med Secreteraren.

2. Om saken ther uthan mycken stridighet, ey kan afgiöras eller förlijkas, skall han den samma före till det mindre eller större Consistorium, effter sakens hwarf och omständigheet beskaffenhet.

3. Parterne skola fullkomligen förhöras, att saken rätt må kan begripas, doch uthan widlyfftig Process, så framt icke sakens wichtighet annat fordrar; så skall, besynnerligen uthi Lagsökninges saker, hwad som i andre Rijksens domstoler wanligit är, i acht tagas.

4. Skall effterlåtit wara att wädia ifrå det mindre Consistorio till det större, men straxt och som sigh på stående foot, om saken wärde skyder öfwer 45 dal. s.m.; doch skall man först uthi Rätten afläggia 3 dal. wadiepenningar.

5. Ifrå det större Consistorio effterlåtes wädiande till Kongl. Hoffrätten i Civil mahl, där twisten öfwerstijger hundrade Rijkdaler 100 D. s.m. och det inom 8 dagar, sedan uthi Consistorio 20 d. s.m. afläggias.

6. Och effter Kongl. Maij:tt i nåder behagar, att Academiæ Cantzleren wiss macht hemställes med, fördenskull skal där uthinnan det i acht tagas som uthi det andra ~~[illegible]~~ Capitlets ~~Capitlets~~ fiorde punct stadgat och förordnat är.

7. Och skal sådant intet skee, där icke hela Academiæ Staten i någon fara ställes, eller Rector af någon förolempat är, eller någon annan mycket swår twist för handen hafwes, hwar igenom Academien någon anstöt på ~~[illegible]~~ kunde.

8. Men och intet effter lijdit ifrå denna Rätten att wädia, uthan skall saken genom underdånig besswär hos Kongl. Maij:tt ankomma.

9. ~~Icke skal rector Senatus~~ Academiskes ~~Rätt skall ey hafwa macht hafwa att~~ inmänga sigh uthi ~~någon annan~~ någon främmande Jurisdiction ~~men then skall~~ utan skall allenast besörja ~~uthi~~ med ... de saker som Academiens Personer och Stat angå.

CAP. VIII.

Om Professorernes wahl.

1. När någon Profession ledig är, skal Decanus af

af Faculteten straxt inom af tre månaders förlopp sedan Professorens dödsfall, kalla ihop alla ledamöterna af sin Facultet till att nämna en annan; i medler tijd, skall hwar och en i noga betänkiande taga hwem han finner till then Professionen skickelig wara. Så länge Nådåret warar för den framledna Änkia, skola Professorerne af samma Facultet skifftewijs i hans ställe läsa, eller och där så Faculteten godt finner, någon annan dugelig, som man Adjunctum kallar, och det utan lön. Wanligen the Ordinarie af lectorerne skola för twå månader ifrå Professorens dödh. Men om någon Professor blifwer från Academien kallad till något annat embete på en annan ort, skall wahlet af den nya Professoren företagas inom en månads tijd, sedan den samma sin tienst uppsagdt.

2. Men då Professorerne af samma Facultet församlade äro, att wälja en ny Professor, skal Decanus förmana sina medbröder, att hwar och en, effter den troheet, med hwilken han Faculteten och Academien förbunden är, och deligen till allmänna bästa, saken hos sigh öfwerwäger.

3. När saken noga öfwerlagder är, skall Decanus föra dem namn, som af Faculteten nämde äro, till Rectoren.

4. Sedan skall Rector tillika med Procancellarien, då alla omständigheter uthi det större Consistorio noga i acht tagne äro, beslute hwilken theraf som uthi Decanis nämbde äro, må wara den dugeligeste att komma till Professionen, eller om någon annan dem må föredragas, eller tillika nämnas.

5. Men dessa, som således wälie, skola altid och allestädes [illegible] ansende thet gemena bästa, utan gunst, skiedskap, swågerskap, wänskap och någon egennytta. Utan mera dem Academiens högsta lagen.

Till det andra, om deras confirmation, som till Professorer walde äro.

1. När en eller flere Professioner ledige blifwa, eller nu ledige äro, skola the uthan Orationer aflägge eller disputerande, eller på annat sätt, som kan tillgiort giöra; hwilke gemen thet blifwit gillade, skola the Cantzleren förestellas af Academiske Senaten, med då warande Rectoris recommendations skrift, och af Procancellarien under skrifwin; på det att den som är bestämmer för den skickelighete, må uthaf Kongl. May:tt där till beskickas

kräftas, uthan hwilkens fullmacht ingen må till Professionen lätas. Om någon uthi Academiens tienst en tijd wäl förtient sigh giort, skall den för alla andra, med hwilka han jämngoder är, befordras.

Till det Tredie, om Professorernes inträdande till deras Embeten

1. Rector skall förmedelst ett offentligt tryckt Patent som dagen tillförende är uppslaget, insätta den nya Professoren med solent manèr, och honom med edh, den han i Cathederen aflägga skal, förr än han sin inträdes Oration hålla, tillbinda och antaga ibland Professorerne, samt ähr lagen så att den Professions exercitier som för thesse ledig hafwit, med fordertigas tilfördragas. Ifrå den dagen skrifwer han att uthämta sin ordentlige löön.

Men den edh som hwar Professor afläggia skall, är följande.

Jagh N. N. swär och lofwar, att jag uthi den samma tro, som uthi den helige Skrifft uppenbarat är, och uthi the trenne Symbolis, Apostolico, Niceno och Athanasiano kårtteligen är författat, jämwäl uthi den oförändrade Augsburgiske

Archiwerken i Upsala måtte underrättagen, till min hugnad, framhärda wille. Sedan skall jag den Stormächtigste Fursten och Herre Herr CARL den Ellofte, wår Allernådigste Konung, wyse all underdånigst lydna och trohet. Hwad som till Fäderneslandets nytta och det gemena bästa länder, skall jag befrämja; det skadeligt wara må, befara mig efter min yttersta förmåga att afwärja. Jag will ombetro wyse flitighet. Uti det som hörer till ungdomens wetta undervisande, nyttig all hög [illegible], ~~[illegible]~~ och förwirring; mig länga efter mina Ahrens förstånd, nytta och förhafwande, troligen och så mycket giörligit är. Mot mina medbröder skall mig troget och wänlig; skall och befrämja den studerande ungdomens nytta och gagn, på hwad sätt lofligit [illegible] kan.

Så sant mig Gud hielpe

Till thet fierde om theras Embeten.

1. Hwar och en Professor skal på de Ordentlige dagar läsa, och ~~[illegible]~~ sina ^tala^ studier ^noga^ iakttaga. Den om-[illegible] gjör, skall för en försummelig upptecknas.

hwart år skall han en gång disputera, undantagande Linguarum ^Historiarum^ ~~Eloquentiae~~, och Mathematum Professoribus, hwilkom i stället för disputationer, (: där de icke [illegible] dem heller hålla wilja:) ~~[illegible]~~ efterlåtes att wysa [illegible] prof af deras flitighet. Han skall hålla det [illegible] till att lära som uti Academiens lagh och constitutioner föreskrifwit är. Hwar och en skall jämwäl uti alla ^offentliga^ ~~publiques~~ acter och disputationer som uti dess Facultet ~~hålles~~, [illegible] pro gradu ^uti Academien^ hålles, tillstädes wara.

2. Om någon förmedelst opasslighet, någon [illegible] handelse, sorg, eller annan sådan wichtig orsak, förhindrat blifwer ^Edder^ ~~[illegible]~~ antingen göra en [illegible] [illegible] [illegible] ~~skall lika wäl orsaken till försummelsen uti~~ sin lection [illegible] ~~af Academiens ifrå~~ förbenämde publiques Acter tillstädes wara, ~~genom en Pedel eller och Rectoris fret det tillkänna gifwa~~. Dessutom skal hwar Professor ~~i sin Facultet~~ ^de exercitier^ [illegible] troligen och tydligen ^[illegible]^ ~~privatim Studier~~ ^och [illegible]^ och det för de Studenter, som man wet fattige wara, utan någon betalning.

3. Professores skola noga uppsicht hafwa uppå alla Studenter i gemen och hwar och en i synnerhet, såsom i literarum och seder förhålla; så att om någon af them wet att någon Student, af hwad ~~[illegible]~~ före Landskap och wilkor han ^hälst^ ~~wara~~ må, sin tijd otienligen genom wederstyggelig lättia och laster förnöter, den skall han först om dess plicht förmana, sedan om detta förgäfwes

skee, på något [illegible] för Faculteten, den han bör tillbörlig wara, skulle, att man i tijd om honom må rådfråga, förr än all förbättring skiers uthe wara.

Till det Femte, Huru Professorerne till ~~[illegible]~~ sin plikt hållas böra.

1. Den som försummeligen sitt embete förwaltar, och uthi achter Procancellarii, Rectoris och Consistorii förmaningar, skall miste en del af sin löön efter Consistorii bepröfwande. Men besynnerligen så offta han af försummelse ~~[illegible]~~ uteblifwer med sitt, skall han betala en daler till Academiens Cassa, hwilken de som på Räntteriet uppsicht hafwa, och Räntemestaren, utaf hans löön afdraga böra.

2. Den som ~~[illegible]~~ gensträfwig är, eller ~~för~~ genom andre grofwa förargelser, twedrächter, twister, ~~[illegible]~~ sammangaddningar, hwarest hwilka han andre förwänder och skiem af Studiers öfningar eller annan bestellning, drager ungdommen till sigh, att han må sigh förwärfwa större macht och myndighet än som höfwes och rättmätigt är, eller uthi andre tillfällen söker ~~[illegible]~~ särskilt öfwer de andre; såsom och, om han för uppenbara laster och odygder

(alt [illegible] om [illegible] bättring)

der skedd, ~~[illegible]~~ i dem hoo, ~~[illegible]~~ utan Mågon ~~[illegible]~~ bättring påstående framhärder, ~~[illegible]~~ uthan Academiens wanheder och skada kan tåla; den skall, sedan saken är ransakat, med Cantzlerens, Rectoris, och hela Consistorii dom, suspenderas ifrån sitt Embete.

Cap. IX.

Om Decaner i Faculteterne, deras wahl och Embeten.

1. När en ny Rector inträder, tillsättes altid hwar och en ny Decanus af sin Facultetz medbröder, begynnandes ifrå den som äldre äro, till de yngre.

2. Theras Embete skall wara att innan 8 dagar sedan den nya Rector inträdt är, sammankalla medbröderna af theras Facultet, och tillse hwad hwar och en af dem, under föregående Rectorat, förrättat hafwer, huru offta han läsit, eller det försummat, hwad han under den nya Rectore will förrätta, och alt som upptecknat är, [illegible] Rectori, att han med Consistorio må om [illegible] och [illegible] sitt ombesörja [illegible]. Sedan för [illegible] dess den tro, han Academien förbunden ~~skyldig~~ är, [illegible]

på arbetaren af sin Facultet, om the efter Academiæ förordningars lydelse, deras plicht efterkomma, hwilket att honom med wetterligit wara, skall han oförmodeligen höra på Professorernes lectioner af sin Facultet, och om någon fijlachtig förrättelse uti sitt lefwerne och umgänge, honom skal han alfwarligen och wänligen förmana; och där han sig ej bättrar, ungefär honom [illegible] tel Rectorem eller Procancellarien, att en sådan må efter saksens öfwerwägande och Academiskt constitutionernas innehåld [illegible] att bättra sig. Hwilket om Decanus försummar att giöra, skall han, om sådan han öfwertygat är, efter Senatus Academici dom [illegible] bestraffas bota, som Academiske Statuter giör [illegible] ner.

3. Ehwad dal them åliggia, att efterfrågen hwari Studenterne, som under theras Facultet äro, i sicht och lefwerne gode seder hållas; och der de förnimma några olydiga [illegible] sina Studier, them skola the [illegible] i Faculteten, och med största alfwar förmana, samt dem, om de [illegible] förbättras, gifwa Rectori tilkänna, att de må [illegible] ras til Consistorium.

4. Decani skola och i Facultetens namn gifwa swar [illegible] dem, som det [illegible], och [illegible] medförstås med de andre ledamöterna af Faculteten.

5. The skola omsorg draga om privata och publiqua exercitier öfningar, och see til, att ingen, som icke är Professor, må något privatim med läsande eller disputerande utan Rectoris och Facultetens lof och samtycke. Men them som tillåtes at privatim läsa, skola gifwa [illegible] både exercitiernes innehåld, och hwad the lära skola. The skola [illegible] sina disputationer, och om dem [illegible] ledamöter; ett exemplar af hwarje disputation skola the lefwerera i Facultetens Archivum. Och om någon disputation pro gradu af en sådan som ärnar att blifwa Doctor eller Magister under sammanskrifwning, skall Decanus af den samma för sig nöija 1½ Rdr: hafwa att bekomma. The skola ock se att intet, hwarken uti skrift eller tryck [illegible], sammanbundit tal i tryck med [illegible], thet icke af en Professor tillförande [illegible], eller af samma med sitt namns underskrifwande approberat gillat wordet.

6. Men besynnerligen skola the närvarande hafwa uppå deras ~~öfningar~~ exercitier, som i stelle för Professorerne läre, och Adjuncti kallas, samt noga undersöka deras flitighet och färdighet.

7. ~~[illegible]~~ Ingen af Studenter, för än de som disputera pro gradu, eller ~~[illegible]~~ uthi förnämligste ~~[illegible]~~ synnerlige framsteg i Studierne förwärfwat sig Senatus Academiske ~~[illegible]~~ tillstånd, skola de gifwa lof att sammanskrifwa disputationer och i trycket af utgifwa låta.

8. Hwar Facultet skal hafwa sitt särskilta Protocoll, eller bok, hwaruthi upteknas det i Faculteten handlat warder, och förutan det, sitt egit Sigill och lådå, uthi hwilken Acterne förwaras, som och en särskild Cassa där till. Om någon Facultet nöd hafwer till de nödige bekostningar, som i dess namn böra giöras, skall det som behöfwes, uthgifwas af Academiens Cassa, eller om den ej förslår, tagas utaf de medel som förordnade äro till extraordinaries utgifter; [illegible] en af Studen=

terne, som dubbelt Stipendium hafwer, tages till att uppteckna hwad i Faculteten handlas.

9. Decanus Philosophiae skall examinera dem som nyss ankomma, förr än the undergå Depositions Acten, och om nödige och genomgådt hafwa, det som i Scholar och Gymnasier pläga föreställas, i eller hafwa ingen rätt ~~[illegible]~~ att under ~~tilla~~ privat Praeceptorer, som godt och bepröfwade äro, och där om ett skrifteligt wittnesbörd framvisa ~~[illegible]~~; Kunna ~~desse~~ skall ~~[illegible]~~ han dem efter sådan handla med ProCancellario, Rectore och Senatu Academico dem ~~[illegible]~~ utskrifwa, ~~[illegible]~~ till någon särskild Schola igen, förskicka och eller som till de hörer.

10. De som till Academien komma, och hafwa sine egne Praeceptorer, och tillika äro under någons omwård, anförtrodde af deras föräldrar eller Patroner, anförtrodde, ~~the~~ skall Decanus tillika med Rectore recommendera ~~[illegible]~~ till någon af Professorerne, som kan efterse hwilken skall närwarande hafwa hurn de sig i lefwerne och seder förhålla, samt hwad Studier the idka, på det de icke må förwärfwa dem förderfwat af laster och lättia, medan de fritt och utan ... hafwa. Hwilket om någon händer, tå skall Senatus Aca=

Denna edh fordra nya utkräfting af Decano, som och sielfwa Rectore, under hwilken en sådan Student wid Academien intagen är, och genom hwilket förwällande han tillfälle fått att blifwa wan, artig och odygdig.

11. Therwid och en Decanus skall hafwa det främsta rummet ibland lemmarne af sin Facultet uthi disputationer, Promotioner, Förhör, och andre sammankomster, som angå Faculteten.

12. Ehensom är Philosophiæ Decanus skall altid bewista disputationerne, eller en annan i dess ställe af Faculteten.

CAP. X.

Om Professorernes Rang och Ordning uthi allmänne och särskilte samqwämen.

1. Uthi Academiæ solenne Acter skall Rector gå näst efter ProCancellarien, efter honom följa

Ridderskapet af första och andra Classen, som wid Academien studera, efter dem komma Professorerne i alla Faculteter och Räntmästaren; Näst desse gå de andre af Adelen; skolandes ingen lätteligen bryta denna ordning af hwad stånd och wilkor han ock wara må.

2. Uthi publiques sammankomster skall ProCancellarien och Rector med de ordinaries Professorerne sittia på wänstra sidan om Cathedern i denna ordning: Näst Rector sittia Theologi, sedan Juris Professores, efter dem Medici, sedan skola Professores Philosophiæ theras rum och ställe hafwa efter den tid, som hwar och en antagen är; hwilken ordning och allenast Professores Philosophiæ sins emellan i acht taga skola, utom och Doctores af de andre Faculteter. Men Bibliothecarius, om han är Professor, eller tillförende warit, skal behålla sitt rummet ibland Professorerne uthi den Faculteten han tillförende warit. Academiæ Räntmästaren skall altid hafwa rummet näst efter Professorerne. Om någon Doctor af de öfre Faculteterne blifwer Professor Philosophiæ, han skall likwäl behålla det sidsta rummet ibland Phi-

losophos, efter wanligheten för de andra Professorerne
Ty uthi hwad som hörer til Facultet, hwar och en
snarare är ankommen, skall han och nedrigare rummet
hafwa, så framt han icke til förende beklädt
ett mycket hederligit embete. ~~Men och~~ Ty likaledes sedan
skall Faculteten med Ordinario Sekreteraren ~~Dekanen~~ förordna
rummen och stelle efter som Personen är til. Och
ehuruwäl efter wanligheten wid Academierne
Doctores uthi Faculteterne hafwa företrädet för dem som
Magistri äro, ~~dock~~ likwäl ~~där så händer att Magistri äro til~~ så skola de tilla[?] dock de komma ~~til~~
något ~~officium~~ ~~publiques~~ bär[?] Embeter eller något annat hederligit kall ~~tilfördt~~ ~~för~~,
~~[illegible]~~ sittia ~~de~~ ~~[illegible]~~ under alla Professorerne. Men
på den högra sidan om Cathedern skola Kongl. Rådet sittia
och andra höga Stånds Personer, där så händer att the tilstädes
äro; efter dem sittia de af Ridderskapet uthi första och andra, tredie
och fierde Classen. Uthi bröllop och andre publiques sam-
mankomster, hwilka hållas af Academien ~~[illegible]~~
~~för~~ ~~Staten~~ ~~[illegible]~~ och der ~~[illegible]~~ bijwista, skola efter Kongl. Rådet, Ge-
neral Gouverneuren, och Præsidenten i Kongl. Hofrätten,
Procancelleren och Rector gå, dem följa Vice Præsidenten

och Assessorerne af Kongl. Hofrätten uthi adlig eller högsta Clas-
sen, sedan Professores Theologiæ, där efter de andra Pro-
fessorerne med Assessorerne i Kongl. Hofrätten af ~~andra~~ andra Classen
hwar om annan, i anseende til Faculteterne och tiden som
hwar och en är kommen til tiensten. Efter Professo-
rerne och ~~[illegible]~~ skall Adlen af tredie Classen
gå, som wid Academien studerar. Uthi deße skola
Slotzfougden och Borgmästerne i Staden rummet hafwa,
sedan Academiæ Secreteraren; de andra, ~~[illegible]~~ som
Bibliothecarien, så framt han icke warit Professor, Exer-
citiimästeren, Adjuncti uthi Faculteterne, Conrector
och Cappellanen, skola i anseende til theras grad, ålder och för-
tienster med rummen beordras. Efter deße komma
Rådmännerne, Magistri, Studenterne och Borger-
skapet hwar om annan, dock så att man ansende dra-
gen på de hederligare af Borgerskapet.

3. §. Den ordning som wij sagdt att Männerne i acht taga
skola, den samma wele wij ~~att~~ åfwen wäl att deras
hustrur uthi alla sammankomster noga i acht taga skola,

så framt the wela undfly arbitralt ~~straff~~ [eller böter]. Emedan thet
nyttigt giör att wedhålla all ordning uthi församblingar
och andre ~~publiques~~ [publique] sammankomster, om hwilcas folie [?]
hwar mans stånd och wärde etc; Therföre skall
General Gouverneuren, och Presidenten uthi Kongl.
Hoffrätten, med tillkommande Professorerne och
twenne Assessorer eller andre Ährlige män, hwilka
Gouverneuren eller Presidenten nämna skola, ordna
hwart stånd, efter wärde, myndighet och Embete, för
än Academien uppråttat blifwer, wiße rum och
bänkiar uthi Hufwudkyrkan, som af bygger [illegible]
nu och sedan intagas skola.

Cap. XI.

Om Stallmästaren, deß Wahl och Embete.

1. Till Stallmästare kommer wid Academien, skal
af det större Consistorio utwäljas 2 eller 3 män
som kunnige äro, at församblings [?] på de bestellningar som
~~förrättas~~ [deß Embete] böra, gjöre öfwer[?] äro uthi Swenska Lagen,

~~ff~~ som uti Academi[en] ~~Stallen~~ [mien] och deß wälfärd, samt den
noga bekandt hafwa. Desse skola Kongl. Maj:t genom
Cantzleren föreställas, att en af dem med ~~fullmacht~~ [confirmeras] till
sammanrulleret; dock så att detta därför i acht tagas,
att den som utaf dem, såwäl uthi [några] annan lärdom
och wettenskap, wackert framsteg giordt, ~~skall~~, där han i
öfrigt är jämngoder, [må] de andre förderagas.

2. Denne skall ombesorja 1°. om Academiens gods och
~~[...]~~ [fasta egendomb.] 2°. Deß ordinarie och extraordinarie inkomster,
(: ibland hwilka deßutan [böterne af] Academiens Studenter, som af ~~[...]~~
~~[...]~~ [penninger] inkomma böre :) skall han i tijd indrifva, och
med [Senatus] Academici ~~[...]~~ samtycke, om saken så fordrar,
förwända i ... och hälften Summan i Räntteriet inlösa
till den 20 Decembris, den andra hälften inom den
23 Julii [Junii]. 3°. Skall han inleverera till Rectorem
och dem som uppsyningen hafwa på Räntteriet, wijd S:t Thomä
tijd, twenne Räkningar för inkomsterne och utgifterne,
af hwilka ett exemplar med tillhöriga documenter, han
läggia skall uthi Academiens Cantzlie, men det andre,

som är efter documenterne noga öfwersedt, och af Pro-
Cancellario, Rectore och dem som misrande syssla på
Räntteriet underskrifwit, lefwereras till Academiæ
Cantzleren uti Kongl. Cammaren att förwaras.
Nu ofta han förmanter, försummar att göra
Räkning, skall han böta ~~tio~~ twå daler, hwilket hwar
gång flitteligen i Consistorio uptekna skall. Men
om han skulle öfwer ~~förgäter~~ försummar detta att efterkomma,
skall han, ~~sedan~~ efter några underrättelser ~~är~~ straffas och
sättias ifrån sin tienst. Det Consistorium fli-
teligen öfwer i acht taga, hwilket så wäl som Rectori
Academiæ icke mindre än andra, plicht wara skall at lyda.
Men ingen må antagas till Räntmästare
tiensten förr än han föllande ed afflagt.

Räntmästare Eden.

Jag N.N. swär och lofwar, mig skola den
Stormächtigste Konung och Herre Herr Carl
den Ellofte, wår allernådigste Konung,

samt dess rätte Efterträdare, all underdånig lydna och
trohet wijsa, så länge jag lefwer, samt och lagligen förwalta
det embete, mig ~~pålagdt~~ förtrodt är; för all ting wara trogen
och redelig, flitteligen waka för Academiens nytta, gagn
och bästa, men skada och olägenhet efter min förmåga
afböja, dess årlige inkomster i rätten tid insambla,
och dem efter Höga Wälborne Cantzlerens och ~~Academiske~~ Senatus
~~Styrelses~~ föreskrifwande, förwalta; de ~~tyg~~ som där af
inkomne äro, icke för min åker och winning skull ut-
sättia, och heller till min ~~person~~ särlich handle och wände, men
de, undantagandes mig åtlige lön. Men hwad
ende ~~tyg~~, som godsen drage, eller af åhrwexterne
förwandlande förwärfwas kunna, straxt uti Ränte-
riet inlefwerera, där utaf på förrsatt tijd, i närwaro
af dem, som på Räntteriet uppbörden hafwa, hwar och
en sin lön ordenteligen tilldela, utan anseende
till någons hat eller gunst. Jag utlofwar
och mig om hjertat wara skola Academiæ godsens
och nyttiges hållande och ~~Ståndets~~ Lähendande. Ständerna

tillhörige handskrifter, eller ~~[illegible]~~ till ~~[illegible]~~ det ande- / gon annan den efter besig illa handteras; intet heller deras utbetre olofligen mig tillegna nyttia, eller uti under främmande namn och titel, något af dem, ~~utsprida~~, utan det jag på embetets wägnar bör ~~skyldig är~~ att utgifwa. Förutan detta skall jag, på ~~förestrafwe~~ dess i lagen ~~i lagen~~, öfwerlefwerera Academiske Senatus ~~Rätten~~ ärligen klara och riktiga Räkningar. Det som i Consistorio handlas, der jag tillstädes är, och förtigas böör, ider ~~[illegible]~~ utsäga. Där till med alt efterstrafwa som wackert och hederligt är, och Academiens förordningar samt mitt embets wärdighet mig föreskrifwa.

Så sant mig Gud hielpe.

Cap. XII.

Om Academiæ Secreterarens, dess Embete och Wahl

1. Secreteraren skall på samma sätt som Räntmästaren wäljas, den i ~~wältalighet, lagen och~~ Eloquentia, jure Philosophien förfaren är.

2. Han skall 1°. troligen uptäckna det som i Consistorio hans, talt och sagt blifwer 2°. Domarena troligen sammansätta, och ~~[illegible]~~ dem afskrifne ~~[illegible]~~ der parterna sig den begära, med Rectoris samtycke meddela, för hwilket omak de honom en billig wedergällning efter wärf och ämnens gifwen skola. 3°. Hålla Räkning öfwer böterna som af Consistorio ~~Academiske Rätten~~ påläggas. 4. Det som i Consistorii ~~publique~~ namn skrifwes bör, försärdiga ~~sammansätta~~. 5. Förutan hwilka något och utte de wärf och ärender som honom af Consistorio ~~(Senatus)~~ ~~Rätten~~ påläggas. Protocollet som det är fattat, i begynnelsen på nästa session, ~~[illegible]~~ i Consistorio ~~[illegible]~~ till befullning upplåsa. De afsagde domarna, eller hwad Consistorium beslutes för Rectoratets ombytande, i närwaro af 2 Rectorer inlägga i Academiens ~~Cantzlie~~ Archivum.

Secreterarens Edh.

Jag N.N. swär och Gudh mig skola näst Gudh [illegible] öfwer och den underdånige troo och hyldning med hwilken Hans Kongl. Maij:t Jag förbunden är och wara skall, uti mitt anförtrodde embete, flitelligen och efter min förmågo, befrämia Academiens bä-ster och nytta uti hwad helst sak Jag kan. Den wördige Academiske ~~Rätten~~ Senaten, och dess Rectori wisa tilbörlig wyrdnat, och alt hwad mitt embete angår, flitelligen efterkomma som det i Academiens ~~Constitutioner~~ utstryckes; Dom och Consistorii handlingar, meningar, domar och skriffter, hwad namn the hafwa kunna, intet utan Rectoris samtycke, androm meddela, ey heller låta sådana androm til kraft afskrif-was uthan Academiske Magistratens lof och minne, Då inkomne bref så wäl ifrå Kongl. Maij:t som Academiae Cantzleren, samt

ifrå andre om andre critiske bestämningar, troligen för-wara, ey heller tillåta dem förskingras, så mycket mig står tillgörande. Endteligen skall Jagh wiga i alt Eigen flitigt, troo, tystet uti alt det som angår Academiens wälfärd och dess ledamöter hwad namn och wyrde.

Så sant mig Gudh hielpe

3\. Emedan Secreteraren af nöden hafwer en handskrifware, men dåd beswärligen när arbete i skrifwandet förökes sigh, så skall och med föl-jande edh sigh förbinda.

Handskrifwarens Edh.

Jag N.N. swär wid Gudh, mig uti mitt an-förtrodda embete skola wara trogen och flitigh uti alt det som ~~efter~~ Academiae Rectoris eller Secreterarens befallning, afskrifwas bör,

eller annat, som til Academiens nytta och gagn mig
pålägges att förrätta. Skall och ärligen hålla
heligt tystheet uthi alt det, som antingen Aca-
demiæ Secreteraren förbiuder mig säga,
eller jag sielf förstår mig böra uthsäga.

Så sant mig Gud hielpe.

CAP. XIII.

Om Adjunctis, och theras Embete.

1. Uti Theologiske Faculteten skola tvenne Adjuncti wara:
Deras tienst skall därutinnan bestå 1°. att förklara för de
enfalligare Studenter en Autorem som skrifwer Locos
Communes, och wid Academien antagen är, beskrifweligen uthi
kort begrep, såsom och privatim föreläsa the så kallade Libros
Symbolicos, efter Facultetens skiönt. 2°. En gång uthi
minstone hwart åhr disputera under någon Theologiæ
Professoris præsidio, så framt han icke är Licentiatus eller
Doctor.

2. Den Juridiske och Medicinske Facultet skola och hafwa hwardera sin Ad-
junctum, hwilken skall förklara det som samma Faculteten påbinder.

3. Den Philosophiske Facultet skola 4 Adjuncti
tilläggias. Desse skola 1°. åhrligen tvenne gånger, eller
och oftare publice disputera. 2°. privatim underwijsa uthi
språken, Philosophia och andre Autores. 3°. Öfwa
ungdomen uti Philosophiske disputationer och
Orationer på extraordinaries timar och dagar; för hwilket ar-
bete de förutan sin lön, skola af sine åhörare undfå
någon wedergälldning. Men desse alle i gemen och i synner-
het skola Facultetens, den de tillhöra, styrsel undergifne
wara, ey heller något framställa uthan bem:te Facultets
lof och minne.

Cap. XIV.

Om Wachten och Wacht Mästaren.

1. §. Emedan uthi Orpt är twenne ~~Jurisdictioner~~ [Jurisdictioner], den ena
Academisk, den andra Stadzens, och till den allmänna ro,
lijfetz och fredens bibehållande, nödigt pröfwas det wacht för
ordnas, som må afstyra buller och owäsende om nattetijd,
och andra skadlige stämplingar; är af Kongl. Maij:tt
i Nåder förundt, at hwar af en Jurisdiction må haf-
wa sin egen wacht och wachtMästare. Om [Stadz] Magistra-
ten försummar att låta hålla sin wacht, skall Lands-
höfdingen, där han af [Senaten] Academiska ~~[struck]~~ där om
(tilldij wara den samma att uthtwinga och der på drif-
ombedat blifwer, ~~samma Stadzwacht till sin plicht~~
drifwa at den ställas må.
hålla. Men wachten och wachtMästaren skola på
både sidor nu mindre till talet wara än förr.

2. Men på det till hastige och oförmodelige händelser, nu må
bista medelt af nöbördes hielp, skola bägge wachterna til
lika hålla Skildtwacht på Store Torget, hwarest ett lijtet
hus uppsättias skall med twenne särskildte rum, af
hwilka det ena skall höra till Academien, det andra
till Staden.

3. Men sin tienst skola the skifftewijs sålunda sigh e-

mellan dela, at Academiae WachtMästaren håller wacht den
ena natten, men StadzWachtMästaren den andra; skolandes
hwar af en af dem med sigh hafwa 6 wachtkarlar i gewär
hwar natt, nembl. tre af Academien, och tre af Staden;
Imedler tijd skall all den andra wachten stadligen stå
på sin påster.

4. Deras plicht skall wara flitelligen see till, att intet buller
och owäsende må skee i Staden öppa; afwärja allt nattewak
och olåd; förtaga alla uppwäckte sammankomster; fast
taga dem som wedh förösten på hus och fönster; besöka
Källarna och ~~Krogarna~~; och förbiuda att ingen uthan ~~[struck]~~ [den] i lagen
föreskrefne ~~[struck]~~ [tiden] där må sittia; som och gifwa acht på dem
som stiäla, och ställa dem för sin behöriga rätt. Uthi en
Summa, afwärja all wåld ifrå hwars och ens lijf, hus
[gods] och egendom. De skola för den skull ingen natt obe-
wachtat låta, uthan bägge wachterna tillsammans gå
om kring Staden, och noga gifwa acht uppå hwad som för-
[händer] hafwes hela tijden de stå på wacht. Ombyttelsen
på theras wachthållande, skall efter uthtällige åhrets tijder
skifftewijs hållas ombytas, ~~[struck]~~. att de om winter
månaderna, begynna straxt Klockan 7 om aftonen, men

om sommaren klockan 9, räknandes till de förrige
månader, all den tijd som emellan den 1 Octobris
och 1 Aprilis löper; men till ~~dess~~ sommare eller som-
marmånaderna, det öfrige af åhret. Ledo the skola
~~elljes~~ uppehöra af sin wacht hwarken winter eller
sommar förr än om morgonen klockan fyra.
~~Den som oljud med wapnde och styrkand förstöra~~ gjöra

5. Wachten skal först wänligen förmana ~~dem som oljud~~
~~med wapnde förstöra~~, att de där med afstå, Om
de med förmaningar intet kunna uthrätta, fasttaga
de sådana brotzlige utan anseende, antingen de Aca-
demiske eller Stadens ~~Jurisdiction~~ underlyda, och
fördt dem till ~~Stadswachten~~ wachtstufwan ~~corps de garde~~, där sammastädes
förwara hwar och en i sitt rum öfwer natten. Tillika dagen
där efter, ställa dem för sin Magistrat, nemligen
Rectori, om the äro under Academien; men
Borgmästarena, där de under Staden lyda.

6. Där så hände, att flere gadde sig tillhopa att upwä-
cka oljud, än wachten förtror sig kunna dem och-
wermechtige, så skola the noga uppsöka upphofs-
stifftarena, eller om the thet intet kunna, achta på

några få af them, hwart the ~~[illegible]~~ begifwa sig,
när the från hwar andra skildt äro, eller hwad kläder bonat the
hafwa; på thet att the, som en så olaglig gärning anstifftat hafwa,
eller och sig ther uti med bruka låtit, må endtligen
förmedelst något kännetecken, blifwa them wederbörlige
Magistrat dagen efter uppenbarade. Men besynnerligh
skola the sig deraf tillägga ~~sijka~~, att de måge kunna någre
gripa af dem, sedan de från hwar andra skildt äro, och wänta än
sijt för sin tijt.

7. Ethi emedan först skola de alla i gemen som ~~och~~ hwar och en i synner-
het sig således förhålla, att intet af dem må förwittas för-
sümmerligen, dårachtelige eller gyckmerlige. Om hwilket
wachtmästaren förnämligast åtta omsorg draga, som om
natten wacht håller. Om någon af wachten blifwer
beträdder, att han annorlunda sig förhåller än rätt och
tillbörligit är, skall wachtmästaren wetta, att han ej
mindre för sådan brott swara skall, än den brotzlige sielf,
där så hände att han befalt det sådant måtte ske, eller och
intet förhindrat den som så giorde. Wachten böör utan
knyste wara sin wachtmästares befallning hörig och lydig,
och på intet sätt genstridig finnas, eller sätja honom emot

däst han befaller dem giöra hwad rätt och billigt är; Men
där någon student genom olydna och motsträfwighet
förmodt är, skall hwar och en om bem.te student ny stort
har att betyda, blifwe sin tienst förlustig; men om
den större är, med något swårare straff eller brott
bör befordras, under wederbörlig Magistrat an-
ställd blifwa.

8. Wachten skall sig allenast hålla åtskild af andre
kommers afskyende och dryck, utan och hålla för-
drag med slagg och slagh, såsom deras dryg förbiegående som hädanefter
wäsendet förrättade [illegible],
utan skyldt wid stilla [illegible]. Att fördenskull
där någon af dessa utan nödtwärdig, af
obetänksam dristighet och nyst upsåt, på någon
[illegible] student lifsgerns, [illegible]
uppå anstyrande [illegible], efter som
i Stadslagen förordnas. Men om någon sigh understår
med uppenbart wåld antasta wachten, eller sätta [illegible]
mot densamma, ware ogildt all den skada och skada
som han får af them, som sådant antaster; men the som
gjör skada på wachten blifwe med dubbelt straff efter

fäderneslandets lagh anwisar.

9. Om någon af wachten uteblifwer ifrån sin tienst om natten,
han skall sitta i handklöfwer, eller på publique rummen sitta
på trähästen en hel dagh, där icke kölden allt för stark är.
Samma straff hafwe de att wänta som druckne och fulle
stå på wacht. Men om Wachtmästaren sielf finnes
af försummelse eller dryckenskap brottslig, skall han straf-
fas med fängelse eller penningeböter.

10. När någon twist sigh uppå emellan Wachtmästaren eller
wachten sielf, skall Rådmanne följa den brottsliges forum,
som wid nedre domstolar brukeligit är.

11. Förutan den tienst Academiæ Wachtmästaren bekommer att
göra om nattetijd, skall han förpliktat wara när Consi-
storia hålles, wara Rectori wid handen, med twenne
beträdande Scholdragster [illegible], att de där
så beställd, när Rectori med sin tienst tillfinnande gå. Han
skall och se till att någon af dem som Parter äro, må
med gewär för Rätten inkomma. Fördenskull skall
han dem som någå, tillika wid handen gifwa, att de
aflägga wärjorna så länge uti förstugun, hwilka de straxt
skola igenbekomma; på det man heder som Rätten tilkommer,

kommer, tillbörlig med i acht taga. När wachtmästare, som sedan warande är, skall Academiens ~~tienaren~~ Cursores el. ~~och~~ ~~Pedeller~~ Cursores wetta att dem detta tillkommer att giöra.

12. När någre Tygmäls saker förr sådan saker, skall till Academiens wachten med theras wachtmästare wara tillstädes i gewär, och förutan buller och ~~skiälighet~~ ~~wara~~ förr ~~[illegible]~~ tre brotsliga uti fängelset till Rätten, ~~hwilka~~ dem sedan de för Rätten afträdt, där de icke sig ärkände blifwa, åter in i fängelset uthan dröjsmål och ~~[illegible]~~ sielfwande ~~[illegible]~~ ledsaga.

CAP. XI.

Om Academiæ Tienarena, eller ~~de~~ ~~Cursore~~ Pedeller ~~och Cursorer~~, och deras ~~Embete~~ tienst.

1. Twenne Tienare skola wid Academien uthaf Rätten förordnas. Desse skola 1°. förrätta det Rector dageligen dem ~~kan~~ hafwa at ~~befalla~~, samt ock sedan Cap. 12. ~~~~hwar dag~~ ~~Klockan~~ 8 ~~och 12~~ om morgonen, uthi

Rectoris huus uppwachta. 2°. Rectori wid sådana ~~uthi~~ allehanda publiques sammankomster, Promotioner och ~~alla publiques~~ Acter. 3°. På Decanorum ~~[illegible]~~ befallning ~~[illegible]~~ ~~Decanum~~ sammankalla Faculteterne så offta det fordras. 4°. Drage omsorg om fängelset, och dem som af Wachtmästaren hijsta dit är, wäl förwara, nycklarna till fängelset och dem hwar dag till Rectorem lefwerera. 5°. ~~Upbära~~ Samla så ~~ränteskott~~ underhåld af Studenterne twenne gånger om åhret i Majo och Octobri månader. ~~[illegible]~~ hafwandes de hwar gång uppbära ~~erkännen~~ af hwar ~~[illegible]~~ öre ~~[illegible]~~ 3 öre ~~[illegible]~~ af de ~~[illegible]~~ Adlige ~~[illegible]~~, 8 ~~öre~~ öre ~~[illegible]~~ af Magistris 4. ~~[illegible]~~

6°. Rätten huru många Studenterne äro till talet, upptäckan deras namn uthi en book, och den sedan Rectori lefwerera, då tillika ~~uppföra~~ ~~[illegible]~~ de ~~[illegible]~~ wara hwarest the gåste.

Den de efter Rectoris befallning uthsätta, skole förr än han lööst gijfwes, betala uth Pedellen en [illegible] deler. 7°. De didkomne som ankomma, och äro ~~uthi~~ ~~~~efter~~ förrgången deposition ~~immatriculeres~~ inskrifwas, beledsaga till Rectorem, där ifrå till Decanum ~~att examineras~~ att examineras, ~~[illegible]~~ sedan de examinerade äro, till Depositorem, åter till Rectorem, efter förrgången deposition, att låta sina namn inskrifwas uthi matrickelen

8. Då the af de någon inclagander till Rectorem ingifwa, skola de betala twå öre S.M:t för sin möda, men om the till Consistorium någon Litera, skola the af den samma utfordra fyra öre S.M:t.

CAP. XVI.

Om Deposition.

1. Wid Depositions Acten skall och något lyda som ohöfligit och oanständigt är, men någon liten vexation [till tillåtas] som under lustigt och fortwilligt skämt skier, med [gåtor eller ...] ~~frågor~~ som ~~[illegible]~~ [illegible] hafwa någon nytta med sigh; jemte andre särdeles bruklige manér, ~~som tillåtas~~, allenast att sådant förrättes utan förnummande, påstådd aska och soot, samt annat gäckerij och apespel, som sig [illegible] [illegible], jämwäl utan hugg och slagh; tilmed Depositor sigh [samt alt det han [illegible] och [illegible]] förhålla höfligt och ärbart, ~~och allena anförande [illegible]~~ att ~~[illegible]~~ tillbörligt till Studier, och [illegible] [illegible] [nu förökad warda] ~~Der~~ Depositor [illegible] [illegible] skall som af [Decano] ~~Rectore~~ förmanas, och om han sig

ändå vij bättrar, hälla [de tydeligen honom något] ~~[illegible]~~ af Consistorio pålagdt straff, ~~till [illegible]~~, eller blifwa sitt rum förlustig.

2. Och emedan i närwaro af Philosophiæ Decano, eller den som dess ställe förträder, sådant manér att blifwa Student bör förrättas, altså åligger honom sielfwe all ting styra och handhafwa, att man i acht tager hwad höfligit och gudligit är, och att det skier [i närwaro af] ~~de någre~~ stad och med fewer anden wäl bekandte ~~[illegible]~~. Men Depositionerne skola hållas allenast på onsdagar och lögerdagar uti något solent rummen, utan betänkande.

3. Sedan Acten är förbij, skall Depositor strax låta bära Depositions wärktygen till Decanum.

4. Effter detta [alt] förrättat är, skall then som af Decano på wanligit sätt och wijs [absolverad] ~~[illegible]~~ är, af Rectore [inskrifwas] ~~immatriculeras~~ och föras ibland Studenternes taal, samt till de Studiers öf-ningar och Privilegier tillåtas som af Kongl. May:tt Studenterne wid denne Academien aller Nådigst förundt äro.

5. Hwar och en som Student blifwit, skall gifwa Decano för sitt omak, 3 mk. Depositori 3 mk. Men Academiæ Tienarene ~~6 öre S.M:t [illegible] [illegible]~~ för sin giorde tienst och ~~af~~ till wijnetz betalning 6 öre S.M:t.

~~Virum laetitiae, som af~~ die ~~en vederqvälning för sin gjorde kraft.~~

CAP. XVII.

Om Promotioner ~~och som Doctores och Magistri skola blifwa.~~

Först, hwilka må Promoveras.

1. Efter som syftet är att ~~giora~~ promovera Doctores och Magistros, skola i gemen förnämbligast ansende där uppå hafwa, att de som berömligen sin tid i Studier anlagde, och wackert i lefwernet och seder sigh förhållit, må med tilbörlig heder ihugkommas och umsedde blifwa.

2. Ingalunda skalle någon efterlåtas att taga gradum i Philosophia ~~eller heller Magister~~, utan han icke wackert kunne, förutom de Grekiska och Latinska ~~tungo~~målen, men förnämbligast i dätta stycke, ~~[illegible]~~ som ock giorde sigh den wäl bekandt som skrifwa Historiam Universalem, nämbl. Sulpitium Severum, Justinum, Eutropium och Florum, och där för den ~~[illegible]~~ wettenskap af tiderne och orterne intagit, som med dem är samtl. förwandt ~~[illegible]~~,

förutan det han i alle andre disciplinar bör wäl öfwat wara, men besynnerligen i de Studier, som hörer till det stycket, die skillt han med tiden ärnar sigh till.

3. Den som med Facultetens samtyckie är god funnen, skall förr än han tager gradum wijsa Disputand, under hwilkens Dicht han lyder, ... och befordrings breff till Faculteten, att af den erhålla gradum, så framt han åstundar att blifwa befordrat uthi bemelte Dicht.

4. Ingen må blifwa Doctor Theologiae utan den, som uthi ett hederligit lärt Stånd andeliga sätter, ~~är~~ eller af kongligt ~~[illegible]~~ där till befordrat är. Skall ~~af uthi Swar och en obekant~~ icke rör en sådan heders titel utan en främde Religion efterlåtas ~~en sådan heders titel~~ hwarigenom och wandom som der begärer.

5. Eho som ~~[illegible]~~ ~~skall~~ will examineras föra ~~[illegible]~~, Medicina eller Philosophia, skall där till eij låtas utan bewijs af Faculteten Theologica, att han sina Troos Artiklar förstår, så mycket nödigt är; nämbl. att han den Christelige Troos Bekennelse efter den Swenske församblingarnes Hufwud Symbola ~~rätt begriper~~, samt den Autorem Locorum Communium, som uti Academien wedertagen är, rätt har fattat, och lärt; jämwäl att han uthi

den heliga Skrift, hwarmed förnemligast grunden där till, så wäl som någorlunda sig öfwa i summan, samt af Bibliske Historien i gamla och nya Testamentet. I lijka måtto skall den som åstundar någon grad uthi Theologia, Jure eller Medicina, hafwa witnesbörd af Facultate Philosophica, att han, åtminstone nödig wetenskap uthi Historia Universali, tijdräkningen, och Disciplinis Philosophicis, så mycket dess förnufft [illegible] kan behöfwa, och det bör han äfwen sig tillwälla.

6°. Warder ingen efftersökt att taga gradum uthi de Academier, som äro af en annan Religion.

Till thet andra, huru the böra examineras både publice och privatim, där till med om Rangen som them och en skall tillagd warda.

1. Twenne Examina skola med Candidaterne anställas, den ena privatim, den andra publice.

2. Examen som privatim sker, skall på följande wijs ställas. 1°. Förr än någon låtes till examen i Philosophia, skola twenne af Professorerne i den

Faculteten, 1° efft för hans skickelighet och framsteg. 2°. Skall Decanus Philosophiae tillika med twenne Professorer af samma Faculteten, af hwilka den ena skall wara Professor Eloquentiae, uthforska Candidatens framsteg uthi Latinska språket, att de låta honom sammansättia ett latinskt bref, Epistel eller något annat dylikt prof, doch utan dess bekostnad som examineras. Detta prof skall Decanus öfwerlefwerera de andra sina Collegor af Faculteten att öfwerse, hwilket om odugeligt, skall Candidaten afwisas till en annan tijd. 3°. Skola Decani så i Philosophia som de andra Faculteterne, sedan alle deras Collegor där till sammankallade äro genom Academiae Cursoren, uthi publique rummen anställa en noga examen med Candidaten, hwaruthinnan skola Philosophiae Professores examinera 4 tijmmar, Professores Medicinae [illegible], men Theologiae 8 tijmmar, att flitigen undersöka dess framsteg uthi alt det som till Faculteten hörer, doch utan bekostnad. Om de befinnas wara owärdige, skola the afwijsas, men om de där till wärdige och skicklige befinnas, skola the bepröfwa, tilläta, och med Candidats titel begåfwa.

3. Efter fullbordat examen, skall Decanus af hwar Faculteten

~~8~~

förmenar Candidaten att han dess Studier nog grundeligen slutat och fullbordat, utan dem fördenskull [fast mera] öfwer, och sig uti dem [för]öfwer. Decanus skall och en sådan Candidat fordra att han med Edh lofwar, det han i alla sina lefnadsdagar skall föra en ärbar wandel, uti seder och kläder sig så förhålla som en hederlig och ärbar person wäl kommer och anstår, samt undwijka sig om allt det, som × ~~det~~ [hans] egen person någon ~~[illegible]~~ [wärdighet] kan förkränka, till hwad dess stånd han befordrad blifwer.

× Academien til nytta och sitt fädernesland, och

Dessutom (: där han i Philosophia examinerad är:) ~~det~~ [at] han flitigen skall bewista Professorernes [lectioner] i den öfre Faculteten, ~~lectioner~~ [illegible], hwilka han ~~[illegible]~~ sig ~~[illegible]~~ [illegible] : Där till med utlofwar han sig wela förnögd wara med den ~~rang~~ [rum], som Decanus och Professorerne af Faculteten honom beordrande des warda.

4. Den publique examen skall bestå i Disputationer Orationer och lectioner. [I] skall någon tid löpa emellan disputationerne och lectionerne, och hwar och en skal sin Disputation hålla uti någon särdeles [och] nyttig

II dess så att alle måste ordentligen [illegible] trenne weckor för Promotions dagen. - Och skola icke mer än trenne [illegible] hållas warda.

~~[illegible]~~ # materia hwilken [och] theser uti lectionerne bör i acht tagas. 2º skall Candidaten, uti hwad helst Facultet han är, hålla sin gradual disputation under Praesidio. Men Praeses skal i Cathedern ~~uti~~ [icke] tala så fremt nöden icke fordrar, utan där Candidaten ~~tillfyllest~~ [nöjachtigt] swarat, skall med dess swar beroo.

3º. Skola sådana Disputationer hållas med större solennitet än eljest sker, nämligen närwarande Rectore, i ~~[illegible]~~ uti [sin] wanlige ordens mantel, hwarunder han för sig Academiens [illegible] eller Rector med [illegible] i[illegible].

5. Efter nu hwar och en Candidat är genom publiques disputationer ~~examinerad~~ [tillsammans] examinerad worden, skall den äfwen genom publiques lectioner wisa sin färdighet. Men the skola ned den Facultetens [illegible], i hwilken de promoveras, taga en nyttig materia före, hwilken de wäl utarbetat skola, och i de ~~högre~~ [öfre] Faculteterne, uti 4 Lectioner, men i Philosophia, uti trenne fullända.

6. Sedan examina således förrättade äro, skola Decani af Faculteterna med sina Colleger sammankomma

dagen för Promotion, och hvar och en efter dess värdighet, rummet och rangen tilldela, dock så att de nedgraderade i acht taga (: så framt de i öfrigt äre sämmangade) åldren, eller dem, hvilka publique embeten förr hafva bekläda, eller beklädt hafva.

Till det Tredie, hvilka Ceremonier uti Promotionerne brukas skola.

1°. Embetet att giöra ~~promovera~~ Doctores och Magistros, skall i hvar Facultet af alla Professorer efter ordningen förrättas, skolandes ingen som Ordinarius Professor är, här förbigås.

2°. Det större Consistorium skall dömma om tiden som beqvämlig är till Promotion.

3°. När tiden berammat är, skall Decanus med Procancellarii samtycke, genom bref begära lof af Canzleren att giöra ~~[illegible]~~ Doctoreer ~~och~~ Magistros, hvilket där han sig först tillstädes är, skall medelst skrifteligit förordnande Procancellario sitt rum och ställe anförtro.

4. När man har ~~bekommit~~ erhållit bref till Procancellarium, skall den som Promotor är, på följande sätt och wijs anställa Promotionen. 1°. Skall han dagen tillförende genom ~~ett~~ offenteligen ~~[illegible]~~ anslagit programma ~~Solent Patent~~ ~~och publique rummen~~ bjuda alla Academiens ledamöter på berammad tijd och publique rummet att infinna sig och bivista Acten. 2°. Skola ~~[illegible]~~ de som genom Academiens Pedeller budne äro, ~~någ~~ på sielfva Promotions dagen, infinna sig uti Promotoris huus, klockan halfslagen till 8, när tecken gifves med klockan. Sedan skola the, wid som 8 är slagit, i ordning uppgå i Academien, eller om Doctorum Theologiæ Promotio sker, uppå i Domkyrkian. Där ~~[illegible]~~ Promotor ej är lagare [illegible] ~~[illegible]~~ att denna tiden i acht taga, böte han ~~[illegible]~~.

3°. När nu alle hafva sig i ordning nedersatt, skall Promotor hålla en Oration; sedan den ändat är, skall han för alla som tillstädes äro, med berömm tillkänna gifva närwarande Candidaters färdighet, som i publique och privates examinibus, ~~[illegible]~~ är pröfvad, och för god erkänd, och att de äro befundne wärdige till att graden bekomma. Sedan

skall han afswara och en af dem utsädd edh ~~för~~taga.

Theologorum Edh.

Jagh N.N. swär och Gudh, mig wilia i den sanna och rena tro, som uthi den helga Skrifft är uppenbarat, och uthi de förnämbligaste ~~tre~~ Symbolis Apostolico, Niceno och Athanasiano, korteligh författat och uthi den oförändrade Augsburgiske bekännelsen, ~~och~~ samt uthi Upsala möte och beslut är wedertagen, sampt uthi den så kallade Libro Concordiae, uppenbarad, orygghligen in till min lijfztijds ände framhärda, och den samma emot allehanda förfalskande, tydeligen och standaktigen försvara, samt förnämbligast flijtigt och troget läranden till andra utspridha. Uthi swåra twister, samt de högre skrupel och afgörande, som sundhet och beswärlige Casus angå, försichtigtz handla, sedan jag der öfwer noga i betänkiande tagit den helige Skrifft, och förnuftige männers rådh, hwilkas förstånd ~~wijsdom~~ och redligheet i dessa saker, som troon angå, wäl bekandt är. Jagh skall med flijt undfly alla tillfällen som kiättersker

twedrächter, sampt alle mina Studier och arbeten inrätta ~~[illegible]~~ till Gudz ähra och församblingens uppbyggelse efter den Nådh mått som Gudh migh förläna wille. Så sant migh Gudh hielpe.

Juris Consultorum ~~Professorum~~ Edh, eller deras som Jure taga gradum.

Jagh N.N. swär wid Gudh, mig wilia i den sanna och rena tro, som uthi den helga Skrifft är uppenbarat och uthi ~~de~~ förnämbligaste ~~tre~~ Symbolis Apostolico, Niceno och Athanasiano, korteligen författat, och uthi den oförändrade Augsburgiske bekännelsen, och Upsala möte och beslut wedertagen, ~~sampt uthi den så kallade Libro Concordiae~~ ~~uppenbarad~~, orygghligen in till min lijfztijds ände framhärda, ~~[illegible]~~ Lagen och rättens förstående ~~efterfölia~~ det bästa och beqwämligaste sättet, sampt efter till det gemena bästa ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ troligen lämpa. Uthi alla domar, rättstämnd och slutter, altid noga i acht taga hwad rätt och billigheet fordrar, ~~[illegible]~~ någon gång af egen wedt[illegible] wijka ifrå det som rätt och sant är, hwarken för någons wänskap eller hat skuld, ey heller försvara någons orätt sak; hwarjehanda förfalskning, [illegible] med flijt; uthi utdelningar [illegible] ifrå den ena sijdan till den andra, utan troligen och redligen handtera de saker och ärender som mig anförtrodde äre. Så sant mig Gudh hielpe.

86

Doctorum Medicinæ Edh.

Jag N.N. swär wid Gudh, mig wilia i den samma och
sanna tro, som uti den helga Skrift är uppenbarad och
uti ~~de~~ [för samblingene] fyra Symbolis Apostolico, Nicæno och Athana-
siano, korteligen författat och uti den oförandrade Augs-
burgiske Bekännelsen och Upsala möte och beslut
widertagen ~~samt uti den så kallade libro Concordiæ~~
~~upprepad~~ oupphörligen till mitt lijfsända framhärda.
~~[illegible]~~ och ~~[illegible]~~ uti Läkare [illegible], skall jag icke
~~[illegible]~~ [lätteligen gå] uti de gamblas föreskrifwande,
och hwad de nya och wälförfarne Läkare för godt
funnit, samt det för lång tijd sedan widertagne
[och wälpröfwade] ~~maner~~ uti läkande. Skall och ~~[illegible]~~ som
[illegible] sitt och wijs uti siukdommars Curerande, utan
föreskrifwa hwad wist och säkrligit är, utan allena
det som Jag tror aldramäst nyttigt wara till de
siukas helsa. Uti farlige siukdommar och
tilfällen, flitigen tillfråga andre Medicorum rådh,
och heller förmana den siuka mig helt om han den
åstundar, utan bedrifwa någon med [illegible] siuk,

45

87

dommars [uppenbarande] ~~[illegible]~~, utan i allt mitt embetes öfning
det brufwa som redeligit och gudeligit är, och ~~till~~ mig uthan
[samt den] ~~och~~ Christelige kärleken fordrar, efter mitt förmögo.

Så sant mig Gudh hielpe

Philosophorum Edh.

Jag N.N. swär wid Gudh, mig wilia i den samma och sanna tro,
som uti den helga Skrift är uppenbarad, och uti ~~[illegible]~~ [för samblig] fyra Sym-
bolis Apostolico Nicæno och Athanasiano, korteligen författad
och uti den oförandrade Augsburgiske Bekännelsen och Upsala
möte och beslut widertagen, samt uti den så kallade
libro Concordiæ upprepad, oupphörligen än till mitt lijfs-
ända framhärda. Uti lärande undfly alla mörka
och fåfängelige förwirringar, men handla om det som uti
de andra Faculteter och gemena lefwerne största nyttan
med sig hafwa, besynnerlig i den [del in] Facultet, uti hwilken
jag ~~längtar att~~ [åstundar] wydare befordrat blifwa, ~~[illegible]~~ skall-
~~[illegible] publique~~ [lektioner] [åhörande] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
lärer ~~publice läsa~~ ~~[illegible]~~ Jag uti denne eller annan
Academie [der] till hafwer tillställe. Så sant mig Gudh hielpe.

Hwar uppå skall som bruhas läsas af Cantzleren om han
tilstädes är, eller af ProCancellario att ~~promovera~~ [gifwa] in Docto-
ris eller Magisters; hwilket Cantzleren eller i dess ställe

Procancellarius skall offenteligen tillstädia honom som Promotor är för alla de församblade uthi Academien. Och då omsider skall Promotor brukandes de öfliga Ceremonierna, samt de wanliga Insignia och Privilegier, efter den myndighet han hafwer, gifwa dem Magistrorum eller Doctorum titel, och dem som af den Faculteten skall Adjunctus framställas en ... i hwilken Promotion ... framställa en ... som den nya Doctorn eller Magistern uppläsa skall. Men den ifrån ... stället, skall hela Promotions Acten med tacksägelse sluta.

Till det Fierde, hwilka bekostnader Candidaterne tillkommer att giöra.

1. Philosophiæ Candidatus skall gifwa Decano Sextiofyra marker af hwilka hwarföre Professor af Faculteten skall bekomma tre marker, det öfriga skall inlefwereras uti Facultets Cassan. Men Candidaterne af de

andra Faculteterne skola gifwa Nittio marker af hwilka adertton komma till Cassan.

2. Efter hållen Promotion, skall Promotor, eller de nyligen hederlig männ som äro promoverade, förbinde till 1, 2 måltid, bjuda Cantzleren om han tillstädes är, Procancellarium, Rectorem, Professores, Stallmästaren och Academiæ Secretarium till måltid, och förutan desse Rectorem ... Adjunctos i Faculteterne och ... i andra församblingar. Skall och efterlåtit wara hwar af dem som promoverat, att bjuda hwar sig till gäst, med det wilkor, att han för honom betalar tiu marker. Om Promotor eller Wärden tillåter flere, skall han böta ifrån som tillförende om Rectoris måltid är förmält. Håller han och på något sätt ... måltider, straffes i lika måtto. Uthi de lägre Faculteterne wara hwar och en Candidat efterlåtit under samma wilkor bjuda flere med wärdens lof och tillsägelse.

3. Skall Decanus med Promotore lyka sig, att måtta håller uthi alla omkostnader som till Promotion och Måltiden

meriterade, hälst att sola bekostnaden som Philosophiæ Candidatus giör, nu öfwerstiga trettio daler i de öfriga Faculteter i sammanhall, och öfwer etthundrade femtio daler. Eller om en allena promoverar etthundrade tjugufem daler.

4. Philosophiæ Magistri skola gifwa Promotori för dess omak som i hållwa Promotions Acten hafft, en [illegible] [illegible]. Uti de öfre Faculteter skola aldrig öfwer 12 tillika promoveras. Skola och sällan Promotionerne här hwart åhr, utan så ofta det större Consistorium pröfwar nödigt.

x Per allenaman 60 d. del gifwa. 15 Uti hwar facultet

Till det femte, hwilka förmåner desse grader med sig hafwa.

1. Graden gifwer myndighet och magt att disputera publice, och privatim lära; hwilken magt dock ingen sig tillmäte utan Decani och Faculteters samtycke.

Till det sjette, En särdeles förordning.

1. De som Kongl. Maj:ts undersåtare äro, och infödde, skola taga gradum i detta Rijkets Academier. Som annorledes giör, skall uti lärare [illegible] wijd Schol

och församlingar, wara under de andra, och blifwe förlustig de Privilegier som graderne i detta Rijket med sig hafwa. Men uti Jura och uti af de öfre Faculteter är anständigt att alla Ordinarie Professorer äro med Doctoris titel och grad beprydde.

2. Och på det att dem som studera uti Theologia eller andra Faculteter, och nu brista det som dem uppmuntrar dem till studiers idkande, skall efterlåtas den Theologiske Faculteten att göra Licentiatos efter den ordning uti examinibus bäst kan, och beswärade förkänslor än hafwa af Candidater; men förstående de förrige, som Theologica Studia fullkomligen ändat hafwa, och wärde äro att wara Doctores. Men the andra, hwilka de finna wara så wijda för sig komne, att de 1°. uti Bibliske grund Texten, kunna på Latin uttolka första Mose Book, Psalmerna, Propheten Esaiam, och Nya Testamentet utan hjelp af någon version och öfwersättiande. 2°. Att de kunna gifwa en wiss mening och lära uti hwar och en boke och Text i Skriften både i gamla och Nya Testamentet 3°. Att de dessutan tämmeligen kunnige äro uti den Christelige Religions läros styckor, som uti Symbolis och den Swenske församlingens Lärobekännelse, samt Locis Communibus är författat, och allenast som [illegible] tro och lära, eller så kallade Thesi, utan och i de besynnerlige twister, som för tijden i församlingen [illegible], tillika med de förnämste Casibus Conscientiæ och Biblische samt

Kyrkio Historier. När altså en noga privat examen förgången är, samt hållen publique disputation under någons Præsidio, skall med Facultetens publique witnesbörd efterlåtes att förordnas med Theologiæ Candidaters titel, dock utan någre Ceremonier och malltijdsomkostnad.

3. Desse Candidater skola sedan de uthi sine Stift äro till Kyrkio Ämbeten befordrade i det anseende komma att de sättias fram för de andra som antingen Magistri äro eller ey, så framt de med de ~~[illegible]~~ förbemälte jämngode äro till lärdom och skickelighet uthi sådant embete.

4. När till nådh har Kongl. Maytt:s nåder beviljat att 4 af de bäste Studenter skola först med Faculteten och sedan med Academiske ~~[illegible]~~ Senatus samtycke nämnas, och åhr bekomma dubbelt Stipendium i högsta klassen: i Theologia, i Jure en, i Medicina en, och en i Philosophia. Derföre och skall wara att sammanskrifwa publiques acterne uthi Faculteten, och troligen efterkomma hwad medh en Notarius är plichtigt att göra, som och gå Professorerne, hwilka något wichtigt under studerier hafwa ~~[illegible]~~ till hands med ~~[illegible]~~ bäcker ~~[illegible]~~ genom läsande jämförande ~~[illegible]~~ med hwar andra, samt om något i brefwet skall utsija, hielpa dem ~~[illegible]~~ till att corrigera.

5. Ingen, wara efterlåtit att beträda någon publique Profession i Theologia, utan han förr är Theologiæ Licent.

CAP. XVIII.

Om Disputationerne i gemen och i synnerhet.

Först, hwilka de äro som disputera böra.

1. Hwar och en Ordinarius Professor skall uthi minstone en gång om åhret sammanskrifwa och hålla en Ordinarie disputation, hwilket Rector bör påminna; men hwar och en ~~[illegible]~~ skall dock ~~[illegible]~~ hålla sigh innom sin Facultet.

2. Den som wydh Academien ey någon gradum antagit, der han icke af Kongl. Maytt. särdeles benådat är att wara Professor, må inthe macht hafwa att præsidera, utan han må ~~[illegible]~~ disputera under ens annars præsidio, wäljande sigh en Præsidem af den Facultet, till hwilken disputation hörer. Men hwar och en må uthi den Facultet allenast præsidera, hwaruthi han gradum eller Professionen tagit. Och skall alla Ordinarie Professorer efterlåtit wara att disputera, som och Philosophiæ Adjunctis, jämwäl alla andra som gradum tagit, dock intet uthan the therr till fått tillstånd af Decano och Faculteten. Alla de andra skola disputera under Præsidio.

Till det andra, hwilka Disputationer tillåtas böra.

1. ~~[illegible]~~ Ingen disputation ~~[illegible]~~ för en förswarer någon orgimlig

och ogudachtig mening, eller oväsende åstadkommer i Aca-
demien, skall icke tillåtas. om någon hunder till på något
sätt att [illegible] försvara, och utspridja en sådan
mening publice eller privatim, skall först af Decano
formanas, sedan af hela Faculteten, omsider af
Rectore och Consistorio samt ProCancellario, och om
han ännu där med ej afstår, hos Cantzleren anklagas.

2. De Disputationer som tillåtas böra, skola publice upslås
tre dagar för än the hållas, nämbl. om Söndagen eller
Onsdagen, och de exemplaren af bem.te disputationer
utdelas samma dag genom Academiae Pedeller, och det
ordinarie uti Kyrkan, doch icke för än Högmessan
är förrättad; ej heller skall någon disputation hållas
emellan Studenterne, för än den är publice upslagen,
hvilket om det icke bliver i acht tagit, skola de dispu-
tationer icke tillåtas. Om Praeses eller Respondens,
eller och bägge häremot förser sigh, skola the hvardera
böta halfannan Rich Daler, eller om [illegible]
stånd där till hafver, skall han samma böter afsittia, eller
med fängsle straffas.

3. Ingen uthom den Theologiske Faculteten ware tillåtit
att inmänga uti sina disputationer några Theologiske
satser, eller anföra dem uti andra Corollaria eller till-
sättningar som af någon annan grund [illegible]
[illegible] missförstås kunna.

Till det Tredie, i synnerhet om de publiques
Disputationer som i trycket utgå böre, samt
huru the skola hållas.

1. Till publiques disputationer höra 1o. De som Solennes och
Inaugural disputationer äro. # 2o. De Ordinaries och öfrige
disputationer som Professores i alla Faculteter hålla skola.
3o. De Disputationer som hållas allenast för öfningar
när antingen någon Student en materia utarbe-
tat och densamma disputerar under någon Professoris
praesidio, eller de hållas af dem som
på Stipendaterne njutande hafva.

som till tryck nu hållas.

2. Hvar den är, som will låta utgå en publique disputation
så framt han icke disputerar för Stipendaterne, måste
inleverera sin sammanskrifne disputation uti Decano

Facultatis att öfwerse; men om han sielf Decanus är ~~[illegible] disputeren [illegible]~~, skall han få den samma af Faculteten att igenomse.

3. När Faculteten gifwit tillstånd att hålla någon disputation och den samma är aftryckt, skall Respondens ~~[illegible]~~ publice utdela ibland Studenterne exemplaren utan wedergällning.

4. Juridiske, Medicinske och Philosophiske disputationer skola hållas antingen om en Lögerdag eller Onsdag, men de Theologiske allenast om Lögerdagen.

5. När i Jure och Medicina disputeras, skola de Philosophiske disputationer så länge uppskiuta, och hällre äfwen något Auditorio hållas, så länge förbemälte disputationer för handen äro.

6. Praeses skall med några få ord göra öppning til disputation och [illegible] Opponenterne, the ther och strax utan förtal skola begynna opposition.

7. Wid Graduals disputationer skall ingen utom af ordinarie Opponenterne, öfwer en timma opponera. Den öfrige

tiden kan någon af Professorerne til opposition antaga der så behagas, hwar om icke gifwes de närwarande Studenter tillfälle att opponera. Skulle ingen af dem det wilja, går man åter till ordinarie Opponenterna, så framt de wilja något widare opponera. Men i alla disputationer skola skälen och argumenten altid framställas på ordenteligit wijs, som forma Syllogistica kräfwes.

8. Disputationerne skola hållas i stillhet och ärlighet utan ~~piquante~~ bitande ord, beskyllningar, oljud, trätor och oenigheter, och att den ena den andra i talet faller; samt att man undflyr all [in]kiwettrughet att försware en [illegible] inbillad och falsk mening, utan alle sammans skola syfta till sanningenes utletande och försvar, och skola opponenten och respondenten tala till skiftes, att icke [illegible] allena med tiden för sig [illegible]. Den emot detta gör, skall förmanas af Rectore, Decano eller ~~annan~~ någon närwarande Professore: Om han förmaningen ej hörig är, anges för Consistorio, och blifwe med arbitralt straff belagder. Wäl han oftare bryter sig, skall han angifwas för Procancellarium, eller om så behöfwes för Cantzleren.

9. Disputation som begynnes klockan 8 om morgonen, skal öfwer klockan 11 ej utdragas, eller om den är solenn, intet öfwer klockan 12. [Hwilka tider] ~~Om~~ Praeses och Decanus [noga] ~~pastat~~ och i acht tager ~~detta~~, skole the böta til consistorii fiscum 6 d:r. Tjmman och tiden skola Praeses gifwa tilkänna.

10. Uti ~~högre~~ [öfre] Faculteterne skal jämwäl efter middagen hållas disputation, så framt den solenn är, ifrå klockan 2 til 5. Men tå skola Ordinarie Opponenterne opponera ifrå klockan 2 til 3; Professorerne af Faculteten, de ~~andre~~ [öfrige] fremmande lärare, och om sådant så tåla kan, ~~Auditorer~~ såwäl andre af Auditorio att opponera.

11. Om några träter och oenigheter uppkomma, emellan them som disputera, skal Decanus af den myndighet han hafwer dem [wänligen] ~~förbjuda~~ [förlika] och sätta. Hafwe han och macht disputationen aldeles [at] afstyra, om de som disputera öfwerskrida den föresatta tiden.

12. Om Decanus frånwarande är, eller försummar efterkomma sin embetes plicht, skal Rector eller den som äldst är i Faculteten, eller och den som Decanus ~~med~~ ~~de andre gillsinnande~~ i sitt ställe förordnat, [då de andre gilla,] förwalta Decani embete. Men om Decanus ingen sätter i sitt ställe, böte han sielf, [då de andre] ~~och andre~~ Professorer efter ordning gå förträda Decani ställe. Den som ordningen tillkommer och undersäger det at giöra, skall samma straff undergå.

Til det Fierde, Om Disputationerne som privatim hållas.

1. Decano åligger tilse, att i hans Facultet må disputeras privatim, emedan thet är ganska nyttigt för dem som underwisas, besynnerligen the yngre, hwilka åstunda att få en allmän och kort [illegible] uti de stycker som högnödige äro.

2. Sådana Disputationer skola anställas til ungdomens underwisning; och med något främmande, som strider emot den sanna Tro, wåra lära, och goda seder,

eller det som han hinder den som publice läsa, eller det i gemen lärarerne antingen ingen eller ringa nytta med sigh hafwer.

3. Dessa disputationer skola ordentligen begynna innehållet af det man läsa will, och omedelbart den som sådana disputationer förer. Om Respondens eller dess Praeses wille taga sammanskrefne disputationer af andre betrodde och lärde männ, skola de det giöra med Decani Facultatis loff och gottfinnande.

4. Ey måge i trycket uthgå the disputationer som hållas privatim, utan allena the som Professorerne sielfwe sammanskrifwa, på thet hwarken åhörarena måge med onödig omkostnad beswäras, eller och andre stånds personer med onödige dedicationer betungas, hwilkom de som wärket skrifwit hafwa, obekände äro. Om någon wille wisa sina föräldrar, förmyndere, fränder eller Patroner för undfångne wälgärningar sijn tacksamhet uthi Studierne, skall han det giöra medelst en publique disputation, hwaruthinnan det och i acht tagas bör, att icke något än dristuket wärk genom främmande titlar må dedicerats,

ey heller måge flera än 6. uthtryckeligen nämnas uthi en dedication under swårt straff som Faculteten pålägga bör.

5. Så är och anständigt att uthi desse disputationer i acht tages hwad som sedigt, uprichtigt, och höfligit är.

CAP. XIX.

Om Lectionerne så i gemen, som i synnerhet.

Uthi gemen.

1. Rector skall med Facultatum Decanis flitteligen tillsee att den studerande ungdomen intet med föreställas, som Kongl. Maytt. eller Consistorium Academicum underdånige begynna, ey i widare gillat.

2. När registret på publique Lectionerne bör uppsättias, skola alla Professores i sine Faculteter sammankomma, och hwar och en af them bekänna gifwa, hwad och hwarlunda han på följande åhr läsa wille.

3. Alla the som läsa och underwijsa skola läggia sigh förnämbligen grundt winnlag om att ungdomen må uthligen och utan wydlyfftighet införa en grundelig wettenskap i sakerna

Jsynnerhet skola Professores sig förnöta tyder med wid-
lyftiga utläggningars dicterande.

4. Så mycket möjeligit är skola alla beflijta sigh, att hwar
och en af dem uti kortast som ske kan, till ända brin-
ga sin lection så såsom autor uti dess widlyftig-
ande är: / Således kunna alla gambla Testamentets
böker, hwar för sig, första Mose Book, Psalmerna,
och de store Propheter på ett åhr ändas. Men till
att förklara Locos Theologicos synes twenne åhr af
nöden wara. Altså skall Professor Juris göra sig
flijt, att han på tu åhr fullständiga förklaringar
öfwer Swenska Lagen, så wäl som Institutiones,
och slijka Tractater. Medicus skall igenomgå sina
Lectioner på 3 åhr. Men the mäste Philosophi
kunna hwardera på ett åhr till ända bringa den disci-
plin the lära och förestålla wilja.

5. Jsynnerhet skola Philosophiæ Professores klart
och tydeligen lära ungdomen uti sine disciplinen aldeles utan mörka
och så kallade Scholasticorum förwirringar samt onyttiga
Speculationer, [illegible] skolande
och fåfänga [illegible] subtiliteter

the uti sitt lärande den Methode i acht taga, som bringar
sig efter sakernas egendtliga natur och beskaffenhet,
och med åhörarenas förstånd öfwerens kommer.

Jsynnerhet.

Emedan fyra Faculteter äro, och en wiss ordning
mycket hielper att befrämja Boklige künster, altså
skall och den samma besynnerligen uti Aca-
demien, i acht tagas.

Först Theologorum Ordning.

Den förste af Theologis, som är Kyrkoherden
uti Staden, skall klockan 9 förklara Gambla Testa-
mentets Canoniske böcker uthur grund Texten, som
och hwart åhr på wisse och begwämlige tyder, uti kort
begrep, förestålla hela Gambla Testamentets Kyrko
Historie ifrå werldenes skapelse till Christi födelse.

2. Den andre Theologus skall klockan 8 förklara Nya
Testamentet af Original Texten, samt hwart åhr på
begwämlig tyd förelåsa en del af Nya Testamentets Kyrko
Historie ifrå Christi födelse till närwarande tyd, att han

hela den Historien på 3 åhrs tijd fullända kan.

Den tredie Theologus skall klockan 3 efter middagen lära de förnämsta Hufwudstycken af den Christeliga Religion, och [illegible] på de första tu åhren, ~~[illegible]~~ efter [illegible] af [illegible] allmänna [illegible] med besynnerligen den ~~[illegible]~~ {wederlagen} Augsburgiska och Upsala möte. På de andra terminer eller ~~[illegible]~~ {och [illegible]} 3 åhren, skall den Autor Locorum Communium som i Fäderneslandets Academie antagen är, förklaras til läsarne med de förnämsta ~~[illegible]~~ {eller [illegible]} och Controversier.

Men ehuru hwar och en Theologus, bör efter det rummen han ägar, wara förbunden att hålla ofwannämnde lectioner, så hindrar doch intet, att 1:ste och 3:dje ~~[illegible]~~ lectioner dem emellan för wichtig orsak ~~skola~~ ombytas kunna: som til exempel, att den förste Theologus ingiver de lectioner, som den andre i ordningen eljest åligger hafwa; och den andre de lectioner, som den tredie Theologus tillkommer, och ~~[illegible]~~ {[illegible]} ~~den Theologus~~; allenast man där för sig grundeligen achtar, att på sådant wijs nya lectioner

försammans, utan alltsammans lika wäl, eller mycket bättre idkas. Men Theologiae Professores skola ogiwetta, att dem strängeligen förbudit är, [illegible] och [illegible] sig lära, [illegible] {[illegible]} Theologiam med beblandning af så kallade Scholasticorum lära uti Philosophiska disputationer, hwarutaf i förtiden Scholastiska mörkret och styggelser uppståde äro. Den som det giör och ~~[illegible]~~ förmant ~~att [illegible]~~, underskafwer att [illegible] förmaningen sig till rättelse, skall medelst Cantzlerens och ~~[illegible]~~ {Senatus} Academici [illegible] och alfwarsamma tilltal [illegible] hållas. De skola och [illegible] sig om, så mycket giörligit är, att Studenterne som sig til Theologiske lectioner [illegible], måge hafwa [illegible] god grund i tungomålen, men besynnerligen i det Ebraiske och Grekiske.

Juris Professor skall först, klart och allena förklara för dem, som Juris Studium begynna Swerjges ~~[illegible]~~ {[illegible]} Lagh med nödwändig uthläggning ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] hwilka något främmande [illegible] så wäl i Fäderneslandets

som den [illegible] hela staten angår,
allmänna som [illegible], jemte
den Romerska lagen, hvarsom grunder och källor
hvar af den Svenska lagen flyder och tagen är, Nemli.
af naturliga, Borgerliga och Menni-
skliga lagar, och utaf dem som för välbeställte Städer och fält stad-
gade är; som och skall han jemnföra de gamla
Svenskes och så äldre som nyare Kongl. stadgar [illegible]
[illegible], och [illegible] nästliggande Ryskarnas, Dan-
skarnas, samt andra fälts lag med den Romerska.
Därföre skall han utaf fäderneslandets allmänna,
som särskilte lagar och rätt [illegible] föreställa
och förklara de förnämsta frågor, som äre lämpade till Rikets
Stat och domstolar; som och tydligen utlägga och förklara
Romerska lagens Institutiones med fäderneslandets lag, och beflita
sig att sedan Studenterne sjelfve [illegible] kunnig
någon begynnelse i lagen, [illegible] grundeligen
och [illegible] till deras grunder [illegible] öfrige
Romerska lag, [illegible]
[illegible]

mera utaf den naturliga, Borgerliga och Menniskliga lagar; [illegible]
utaf välbeställte Städer och fält som [illegible] af
åtskillige och onödige utslag uppstådde meningar. Privatim
skall han förklara den allmänna rätt och lag som
mellan de mästa fält och folkslag härrör i krig och
freds tider brukelig är. Klockan 9 [8] skall han
läsa.

Till det Tredie Medici Ordning.

1. Medicinæ Professor skall förläsa Institutiones Medicas, och
wisa Methoden att läka, och tillika proponera Anatomien
och Chymien, när klockan är 9.

2. En gång åt minstone hvarje termin är han plichtig att
hålla en Anatomisk Section, [illegible]
[illegible] en menniskokropp där till [illegible]. Hvar och
en som ser där på, skall gifva en mark, hvaraf halfparten
kommer honom till som Anatomicerar, den andra halfparten
till Facultatis Medicinæ Cassa. Men Professorer och Me-
dicinæ Studiosi skola för intet tillåtas att se där på.

3. När Sectionen ändat är, skall den döda kroppen med

ærlig Ceremonie begrafwit, ~~[illegible]~~ i närwaro af Anatomico Studiosis Medicinæ, och de andre som Section bewista, ~~begrafning Acten bifalla~~.

A. ~~Medicinæ Professor~~ han skall och skrifftelig något förläsa af Hippocrate och Galeno, samt tilse att laboratorium Chymicum hålles och öfwas, på det att den ungdomen i de naturlige ~~och Physicis~~ saker hafwa lust, må där igenom bättre i lust komma.

B. Förutan det skall han plikt wara noga ansende hafwa på Apotekaren, och intet tillståda at han något uti försummar af det som nödigt är till dess rätta förwaltande, som och till Apotekets nöttige wärck, finde han af ~~Consistorio~~ Senatu Academico föreskrifwit blifwer, förstått att efterkomma, Apotekaren med och tillbindas skall.

C. Han skall och ej minstone en gång om åhret wisitera Apoteket, när som helst Consistorium godt finner, utan att Apotekaren därom tillsagd wårder. ~~[illegible]~~ ~~Consistorium~~ Senatus Academicus skal honom tilordna twenne

~~af~~ Professorer som wisitera skola, och förutan den Academiæ Secreteraren, hwilken uti Inspecteurerne så begära, till Protocoll föra skall hwad wärdigt är att upteckna. ~~De~~ skola och Medica och Practica wara när som så synes, och ~~nödtorfftig~~ fordrar, jemwäl i ~~[illegible]~~ Secreteraren, om så behöfwes tilse och efterfråga huru med Apoteket tillgår, [illegible] att Apotekaren sådant intet skiller [illegible].

Till det Fierde Philosophorum Ordning.

I. Matheseos Professor skall lära Räknekonsten, tillika med den delen som kallas Logistica Sexagenaria, samt andre stycken som Räknekonsten anhöra, ~~[illegible]~~ : Geometriam, Geodesiam, Trigonometriam, Opticam, Astronomiam, Gnomonicam, Computum Ecclesiasticum, Geographiam, som och wijsa huru nyttia och gagn man af Globerne hafwa kan, item skall han lära Architecturam ~~[illegible]~~ Civilem, ~~[illegible]~~ samt huru ~~[illegible]~~ åtskillige Mathematiske instrumenter de nyttia brukas böra ~~[illegible]~~. Och det beskrifwa Z.

~~Men privatim~~ skall han undervisa i Fortification, ~~[illegible]~~ Perspectiva Practica, item ~~[illegible] konst som furstlige personer och [illegible] brukade~~.

Apo Logisticam Principum och Mercatorum.

2. Physices Professor skal läsa Institutiones Physicas ex Aristotele och andre bäst begripande Scribenter. han skall och förställa Botanicen [illegible] om [illegible] och örter af Skaparen samt andre som uti den [illegible] excellera. Uti klockan är 8, skall han hvar sin tid att läsa.

3. Den som Professor är uti det Orientaliske och Arabiske tungomålet, skall läsa det Hebreiske språket af gamla Testamentet, men det Chaldaeiska af Esra bok och Propheten Daniel, som och läsa Targum Onckeli, Jonathanis etc. Det Syriske språket af det Nya Testamentet, Psalmerna och andra Skrifter; Arabiske ~~[illegible] de Arabiske~~ tungomålet af Bibelens gamla Versioner, och andre goda Arabers skrifter. Det Rabbiniske tungomålet skal han läsa utaf dem som uthlagt Bibelen, och andre Scribenter. Och där han vill disputera, skal han taga sin materiam där helst af de Bibliske Texter som svåre och tvungne äro, [illegible] ~~[illegible]~~ om der [illegible] Skrifft grundeligen [illegible] närmare [illegible] och grundelige [illegible] bruk där igenom desto bättre och lättligare tillstånd kan.

~~[illegible] att den samma och [illegible] Skrifft under~~ Läran af [illegible] uthtydning och [illegible]; Skolan, der [illegible] disputationer, där de [illegible] dogmata Theologica, Theologiske Faculteters [illegible] underkastade vara för än [illegible] utgifvas. Uti klockan är 1, skall han läsa.

Hvari man det Grekiske tungomålet sig må bekanta göra, samt hvad nytta man där af hafva kan, skall han visa af [illegible] läsa så Skrifter som andre Scribenter, men lijkeledes de Historiske, Oratoriske, Philosophiske och Poetiske, som och det bäste sätt i skrifvande. Dessutan åligger honom [illegible] ungdomen uti skrifvande och talande, samt orerande och disputerande så publice som privatim där så behagar. Och klockan 3/9, skall han läsa.

4. Professor Philosophiae Civilis skall först öfver läsa uti Aristotelis Ethicam och Politicam, den förra på de tre första ~~[illegible]~~ men den senare ~~[illegible]~~ på andra helften åtskilt allenast med Textens nödvändige förklaring. Och på det Studenterne utan [illegible] måge kunna göras bequämlige till att fatta det gemena bästa, visa dem till de förnämste autores som handla om doctrina morum

och Politices, så wäl uti de [illegible] som wardaglige, Grekiska, Latinska samt i andra språk ~~öfwersatte Scribenter~~ skrifne böcker, hwilka uti bequämlig ordning kunna med Aristotelis lection bifogas; samt wänja ungdommen att läsa dem sjelf.

Men uti Politicis åligger honom både publice och privatim sjelf anföra sine åhörare, att the så wäl alt annat som förnämligast grundligen förstå och begripa ~~det~~ Iura Majestatis eller den högre ~~rätt~~ och myndighet Kongl. Maij:tz tillkommer, samt af fäderneslandets Statuter och förordningar ~~exempel~~ underrättas, ~~hwad~~ hwar ibland, som ~~[illegible]~~ högsta wärdet förer, om sörja och befordra ~~[illegible]~~ 1o. om Religion och Studierna. 2o. Huru Lagh och rätt förwaltas bör. 3o. Huru Regementz Staten bör förswaras och i trygghet sättas till land och watten. 4o. Huru Oeconomien skall förwaltas, ~~[illegible]~~ att och allramest nyttia må hwad af det som landet till nödige saker behöf, så wäl på landet, medelst åkerbrukets och bergwärkens flitige skötande, som uti större och mindre Städer genom manufacturernas och commerciernes idkande, utan och 5o. huru thet hos Stats Cammar och Räntekammar wäl anrättas

och richtas bör. Dernäst skall han förställa Statum [illegible]...

Historicus skall läsa Historiam Universalem utaf någon wälbeprößwad Scribent; ~~Men~~ den ~~Historien~~ som i synnerhet angår Kyrkio församling och kyrkowäsendet förställa utaf Sulpitio Severo; den Assyriska, Persianska och Grekiska ~~Historien~~ af Justino, Cornelio Nepote och Curtio; den Romerska, af Velleio, Eutropio, Floro, och Sexto Aurelio Victore; ~~[illegible]~~ den Swenska ~~Historien~~, utaf någon god och wälskrifwen Scribent uti de märkligste saker och bedrifter, eller hwad han sjelf om fäderneslandets ~~Historie~~ kortligen wet förtälia. Och där någon af ofwannämde Scribenter uti beskrifwande utaf ~~orsaker, regor ände och slut~~ [illegible] ~~[illegible]~~, skall han af dem som Historierne widlyftigare utföra, giöra sammandraget ~~af de förnämste saker och bedrifter~~ fullkomligare.

† Men huru man Historierne widlyftigare förstå skall, som någon Scribent och ett folk i synnerhet, så wäl de gamla som det nu för tyden är, beskrifwer, och närmast ligga med, af åtskillige bästa Scribenter, skall han där till wänja ungdommen uti både publice och privatim, när som nödwändigt wid handen gifwit huru the uti

† dess utom skall han så publice som privatim gifwa ungdomen anledning att af åtskillige de bästa Scribenter inhämta nogare kundskap om de Historier, hwar och en nation eller folk i synnerhet kunna angå, så wäl de, som i forna tider warit till, som de nu för tyden äro, [illegible] beskrifwa, [illegible] de ock alltid [illegible] handa de uti Historierne läsande hjelpmedel [illegible] som äro så wäl de gamla, som nyare tiders Chronologie, Geographie och Genealogie.

Historiska läsande fremsteg wisa känna, af de gamla
och nu warande tiders Chronologia, Geographia och
Genealogia. Han skal där för wisa hwad nytta
Historierne skaffa uti församblingarnes samt Po-
litiques och Oeconomiens förwaltande; då han [illegible],
efter de gamla Republiquers exempel med när-
warande Regements Stat. Klockan 1 skall han
läsa.

6. Eloquentiæ Professor skall förställa Aristotelis
Rhetoricam, Ciceronem de Oratore, Quintiliani
Institutiones Oratorias, samt wisa hwad nytta de
[illegible] uti gamla Oratorum och för
[illegible] Autorum skrifter, Orationer och Epistler.
Ungdomen skall han, som hwar och en af dem sätta kan
gifwa dispositioner att sammansättia Epistler, Progymnas-
mata och Orationer, hwilka de sedan med skrifwa och upp-
läsa först privatim i [illegible] Prof. Eloquentiæ närwaro,
[illegible] maneret uti utskalande wijsa skall så ofta nödigt
pröfwas; [illegible] sedan publice, [illegible] Oration [illegible]
[illegible]; hwilket att efterkomma
alla [illegible] skyldige äro. Men innehållet af
dess öfwer[illegible]

Orationerne skall han gifwa [illegible] af sådane som wärdige
Subiecter, [illegible] Swerges Konungars Chrönikor och Historier. Under
deras exercitier skall han först och främst låta idkas [illegible]
[illegible], församblingarnes uppbyggelse, och detta Rijkets Konun-
gars, och höga Herrars ewärdlige åminnelse.
När klockan är 4 skall han läsa.

7. Poeseos Professor skall underwijsa sina åhörare uti konsten
att wäl sammansätta rijm och verser, hwar till han anledning
kan att gifwa af Aristotele eller Horatio de Arte Poetica, eller någon annan god Autor.
Men sielfwa öfningen skall han förnämligast wijsa af
Virgilio, Horatio, Ovidii Metamorphosi, och andre gamla
Poeter, som det grundelige och wanliga Poetiske maneret
i acht taga. Klockan 2 skall han läsa.

8. Logices Professor skall lära Logicam, [illegible] hwar uti han bör i acht taga,
att han ej öfwerlastar ungdomen med mörka och förwirrade
disputationer, som hos de Scholastiske [illegible] i bruk warit,
och med onyttigt dicterande
som dess nytta [illegible] ej allenast [illegible]

uti disputerande, utan och förnämligast uti tahl och Orationers sammanbindande och upplösande; altså åligger honom noga, att utan omsorg låta sin hand fritt och nyttja man af Logica hafwer uti de Skrifter och Tractater hwaruti man disputerar. Kraftigt [illegible] är att han låter sig åtnöja, at blott och allena framställa praecepta eller Controversierne. Honom tillkommer dess utan tydeligen och med beskedh förklara de särdeles uppfunkte ord, (: som man terminos kaller :) och distinctioner uti Metaphysicis; th. thär fram för andra stycke en märklig nytta uti Faculteternes och disciplinernes föreställande. Hwilke skall ske [illegible] 10.

Efter ett beslut, åligger hwar och en Professor at i eget fagh ett wist Latinskt tahl efter sin Professions art och disciplin. Och wara detta såledz förordnat och stadgat om publiques lectioner. Eliest skall ingen utom det är en Professor, understå sigh att hålla några privates exercitier på de tijmar, som i Academien läsas.

Skall och Ingen som opnar ett privatum Collegium, först sehe att han icke förställer samma materia af sin lection, som på den samma stunden i Academien tracteras; i synnerhet att han ingen Studerande intager uti sitt private Collegio hwilken plägar anhöra en Professor som på samma tijma läser i Academien.

CAP: XX.

Om Lectionernes anhörande och förhöör.

I. Rector skall när Ferierne eller uppehållet af läsande förbij är, medelst offenteligit Programmate, förmana den studerande ungdomen, att de på en wiss dagh må skrifwa sigh till publiques lectioner, men besynnerligh att hwar och en sigh till några lectioner skrifwer, och ibland dem, skola the dess minstone höra en lection i Theologia, som I°. af Kongl. May:tt, eller af de höge Herrar och andre Stipendium hafwa, till hwad helst Facultet de höra. 2°. de som åstunda och begära sådana Stipendia. samt och 3°. the som wilia inträda uti det heliga Predikoembetet, jämwäl the som

utom någon gradum eller förderlighi ... af befordrings bref hos Kongl. Maj:t, the höga Herrar, Biskopar och andre; af Rectore och Consistorio begära.

2. Rector skall hwar och en Professor, begynnande med sig, sine åhörares förteckning i alla lectioner, så ofta nödigt är, tillställa huru flitige de warit eller ej. Men de försummelige gifwer an för Decanus, och om så behöfwes, för Consistorium, hwilket åligger att undersöka orsakerne till deras bortowarande. Studentskapen skall hos och fråga efter de bortowarande, att han må wetta med hwad för wetenskap han hwar och en befordra skall.

3. Desse skola examineras 8 dagar för än Rectoratet ombytes, och om någre af Stipendiaterne finnes hafwa försummat publiques lectioner och disputationer, skola the mista en deel eller hela Stipendium, efter som försummelsen är till. [illegible] Senatus Academici godtfinnande, [illegible] flitige [illegible]. Desse förordningar efterfölgande skola alle Professores, och om det sig göra låter,

Procancellarius begära.

4. Hwar och en Professor skall flitigeligen tillse, att åhörarena måge rätt fatta och behålla hwad som publice föreställes; förmanande dem att förfråga sig uti de saker, som the till åhörandes icke rätt, eller och intet förstådt, [illegible] antingen publice eller privatim.

5. Men efter man offta haver [illegible] att [illegible] hwad som hwar och en Student [illegible]. [illegible] Studerne [illegible], skall [illegible] alla disciplines [illegible] Faculteten, [illegible] Studier, skola [illegible]. Andre skola Professores i alla Faculteter, [illegible] Faculteten [illegible], [illegible] att göra om Studenterne någon

witt [illegible] eller [illegible]

lijkom tyd upsettia, skall then och ytterliche bliffwa, att [illegible] öfwer det 18 året af deras ålder utsättia, på thet att the [illegible] sådan försummelse ~~och [illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] tyd, om [illegible] och Studier ~~[illegible]~~.

CAP. XXI.

Feriernas [illegible] ifrån ~~[illegible]~~ lectionerne.

~~Om Uppehåld ifrå Studierne~~

1. Den Ordinarie tyd på hwilken man ifrå Studierne her lofligen uppehålla, skall wara om Juletyden, ifrå S. Thomae dag, till Trettonde dagen, Om Påskatyden, ifrå Palmsöndagen 14 dagar. Om Hundsdagarna, 30 dagar.

2. Men att de Studenter (i landet utsidde) offta begifwa sigh till andra orter, hwarigenom the wedertyden något för länge sigh uppehålla och försumma sine Studier, kan [illegible] sålder Auditoria uti Academien ledige, det will Kongl. May:tt sådan efter [illegible] sakan [illegible] som sådant gjöra, med straff belägga.

CAP. XXII.

Om them som utgående böra [illegible]

Första Upgå Academiens Räntery och Byggningar.

1. Skola årligen twenne Professores där till förordnade blifwa,
2. hwilka åligger 1°. tillse, att de ~~[illegible]~~ som Räntemästaren [illegible], [illegible], [illegible] uti Räntery och [illegible] [illegible] [illegible]. 2°. att Professores och de andre wid Academien tiënande, måge twenne resor om året utbekomma theras löön, nembl. halfparten den 3 Aprilis, den andra halfparten d. 20 Septembris. Men Kongl. Stipendiaterne skola anamma sina Stipendia till godo den 23 Junii och 20 Decembris. 3°. att Academiae bygningar och [illegible] och [illegible] af [illegible] obilligt [illegible], och att [illegible] och [illegible] [illegible] blifwa. Förden skull skall en visitation åhr[illegible] [illegible] [illegible], på [illegible] [illegible] af [illegible] anställas, och där [illegible] att [illegible] för nödige orsaker skull något [illegible] af [illegible] och [illegible], skall det [illegible] [illegible] efter en [illegible] [illegible] ifrå [illegible], [illegible]

öfwerlägga och besluta. Där näst finner att man på ett sammanställe hålla skyr, skola wissa Professores af Consistorio walias som dygn efter tyd wiss. 4°. Att uppsätta byggningar till Academiens behof, och den samma där nödigt är, förbättra, samt till andra Academiens nödwändigaste utgifter uthär Räntorna, och besparera dem åt Byggmästare och arbetsfolket. 5°. Hwilka Räntor skall med 3 lås tillsluten wara, af hwilka Räntmästaren som Räkningarne förfärdigar, en nyckel förwara skall, de andra skola wara hos Academiens inspectores. 6°. Then åliggia och bekymra sig, huru Academiens hus uppbyggdt skola och wäl med skull hållas, samt tillse, att inga af Räntorna fåfängt går till menander. 7°. Förwara Kongl. Privilegier brefwer och insegel uti ett säkert rummet; hwar till skola 3 nycklar wara, den ena skall Rector ha, den andra Räntmästaren, den tredje Secreteraren. Denne

Att utbetala penningar ur Räntorist till byggnader och Academiens hus förbättring, samt annat Academiens behof och beswärande till Byggmästare och arbetsfolket.

Räntorna bör årligen på åsyn till imellan Professores, stående Prokansleren med Rector och 4 af Consistorio Academico efter Faculteterna af desse och Räntmästaren förde Räkenskaper på alla Academiens inkomster och utgifter, samt dem samma noga öfwerwägen och betrakta, hwilket skall årligen ske wid S. Thomæ Tyd. Men om något å nyo bör uppbyggjas, skall sådant med Canslerens samtycke ske, då man tillika med en wälförfaren Byggmästare sig har att underrätta. Sedan nu alle efter Kongl. ordningen hafwa fått sin lön och betalning, skall det öfriga förwaras uti Räntkistan, och hwarken må Räntmästaren, eller Inspectores något däraf utgifwa åt någon utan Consistorii samtycke; och hwarken hafwer Consistorium där till macht utan Canslerens lof och tillstånd. Om desse Inspectores något af detta försummar, skal det större Consistorium tillstånd hafwa att anklaga dem hos Canslern.

Till det andra, Om Facultetarnes Cassa.

1. Om hvar och en Facultets Cassa äger den Decanus och den äldste i Faculteten omsorg draga.

2. Ur skola af inskrifningar [illegible] Cassa utgifwa en deel till Facultetens behof, den andra delen till [illegible] åt alla Collegerna så att hwarthera af dem får lika mycket.

Till det Tredje, om uppsigt på Stipendiaterne.

1. Tre skola årligen förordnas som Inspectores öfwer Kongl. Stipendiaterne, en af Ordinarie Theologie, en Juris Professor, eller Medicinae Professor, och den [Stridig] af Philosophie.

2. Deras uppsigt är 1:o att hålla räkenskap på publiques och privata exercitier, samt gifwa acht uppå hwad för exercitier ~~Studenterne~~ [Stipendiaterne] drifwa. [illegible] 2:o skola praesidera då de privatim disputera, sålunda, att den som är Theologus bör handhafwa de Theologiske disputationer; Juris Professor de Juridiske, Medicinae Professor de

Medicinske, och Philosophiae Professor de disputationer som i Philosophia hållas. Och Medicinae, Juris och Theologiae [Stipendiater] skola ~~[illegible]~~ disputera, där icke någon uti Academien disputerar i Theologia, eller en [illegible] solenn disputation [illegible] hålles, som sådant förhindrar. Men de som af Juris och Medicina förordnade blifwa, bör wara så ~~beskaffade~~ [inrättade], att alla där af kunna hafwa [illegible] och nytta. 3:o Dessa Inspectores böra och så laga att Stipendiaterne uthekomma [illegible] Stipendia.

3:o Efter inspection som bör årligen hållas, [illegible] alla Ordinarie Professorer, sålunda att man går i ordning ifrån de äldre till de yngre.

Till det Fjärde, Om Inseende på Bibliotheket.

1. Äger Bibliothecarius tillse, att Bibliotheket årligen förmeras med nyttige böcker, och begynnes med Mathematiske Instrumenter och Geographiske taflor, samt att Registret på böckerna må altid i richtighet och utan fläck hållas. Derföre att Studenterne som begära några böcker, må nu erhållas dem utur Bibliothekets [illegible] laga.

126.

[Hwaraf en Bok]

2. ~~Alla böcker~~ skall han på ett richtigt ordning ställa efter som disciplinerne äro till, samt dem uti [illegible] ifrå [illegible] och [illegible], och ~~uti~~ [öfwer] allenast i general sammanfatta ett Register på alla böcker, utan [illegible] förtärt, [illegible] göra på dem [illegible] efter disciplinerne och Faculteter noga.

3. [Den samma] ~~Bibliothecarien~~ skall ordinarie hwar onsdag och lördag wara tillstädes i Bibliotheket ifrå klockan 1 till 4, att på den tiden fremtaga böcker ~~uti Bibliotheket~~ åt dem som åstunda dem [uti] läsa. Till detta upwaktar Bibliothecario en [illegible] handskrifware.

uti Bibliotheket

4. Then som utlånar bok till [illegible], skal skrifwa sitt namn uti en särdeles där till förordnad bok, som och tillika uptecknar dagen, på hwilken han boken igenlefwerera.

5. Then som längre än den föreskrefne dagen behåller boken, skall lämna den till Bibliothecarien uti Bibliotheket, och [illegible] som tillförende uptecknar namnet och dagen uti en särdeles bok.

6. Then som på något sätt förderfwar boken som

han

127.

han lånt, skall gifwa en annan [illegible] så [illegible] skall han dubbelt betala.

7. Then som tillåter att [illegible] Bibliotheket, skall utesluta sig med [illegible], och [illegible] uti Bibliotheket.

8. Bibliothecarius skall på samma tid göra [illegible], [illegible] Bibliotheket [illegible] som Skolmästaren [illegible] är att göra ~~för Academiens Skattkam~~. [illegible] fullkomligit Register på böckerna, som Rector och de andre, hwilka Consistorium utwalde att [illegible], underskrifwa.

Bibliothecarii Ed.

Jag N. N. lofwar [illegible] mitt ämbete med tilbörlig [illegible] och flit, som en trogen Bibliothecarius [ägnar och] bör, och [illegible] att alla böcker troligen förwara, samt andra [illegible] och nyttige efter Consistorii Academici godtfinnande, [illegible] utan dess [illegible], [illegible] andre [illegible] eller af förskingra de böcker som in duplo finnas,

og Bibliotheket nyttig kan wara, skall och årligen på wiss
tid, när Rector och ~~[illegible]~~ Senatus Academiae wida anvis-
ning på Bibliothekets inkomster och utgifter, samt
dess öfrige mig anförtrodde egendom, som i Academiens
Constitutioner uttryckeligen ~~[illegible]~~ äre förmäldt, skyldig wara
[illegible] förmedelst räkenskap. Så sant
mig Gud hielpe.

Eden som Handskrifwaren [Amanuensen] wid Biblio-
theket göra skall.

Jag N. N. lofwar och swär, at jag skal uti mitt
anförtrodde embete wara trogen, samt wisa all
oförtrutenhet, möda och skyldig trohet på de
Ordinarie dagar och timmar uppwakta i Bibliotheket;
Gifwa flitigt in [illegible] på böckerna; dem
sätt i den ordning sätta som Bibliothecarius
mig föreskrifwer, och de som wara köpte äro
och i god ordning ställa, eller de som efter köpet
komma och i sitt rum ställa, uti skrifwa [illegible];
som i förswarlig bok uppteknade böra
förr; samt uppbördernas och utgifternas uppskrifter;

böckerna i så mycket och [illegible] wara skall; den som be-
gära en eller flera böcker at bruka och låna, skal jag ut-
taga och i handen lefwerera, dock med Bibliothecariens
minne. Jag skall och på förslag se böckerna
hwar och en som dem lånat, igentaga; jag heller så
mycket mig står till görande, efterse, at ingen
bok genom min wårdslöshet eller förwållande
må undankomma, bortkomma, eller alla skadas,
så framt jag icke sielf derföre stå wil. Om
jag tiensten afträder, skal jag wara och rätt skylt göra
för mitt förwaltande.

Till det femte, om uppseende på
Boktryckeriet och Boklådan.

1. Öfwer Boktryckeriet och Boklådan äger Bibliothecarius
Ordinarie [illegible] tillika med en Professore,
hwilka ordningen beskrifwa, deras tiensten på rätt sätt
att förwalta. Dem tillkommer 1:o at [illegible], hålla hand
öfwersee som [illegible] i tryckeriet arbetas, och förbinda at intet med
i trycket utgå, som icke af Decano, Consistorio, eller
någon Professore gillat wordet, eller det som å sted

Skämmeböker och wijsor, eller något, som
besmittar den allmänne Societet och it godt namn
och rychte. Om Boktryckaren något trycker
för Decanus eller någon annan Professor wid
sin facultet hafwer öfwersedt och gillat, eller de
tryckte exemplaren, förr än the publice upslagne
blifwa, genast ända uth sitt tryckerij uthdragne
böker eller de skrifter, utan Autoris samtycke, för-
ringrar eller uthdelar, skall han plichta med 3 Rich. dr.
eller belaggad med ännu större straff, efter som brottet är till.

2. När någon under den Academiske Jurisdiction lydande
undantagande Professores, will låta uthgå ett wärk
som understödt är Skrifwet, skall den först det samma
wijsa Facultatis Decano, eller och den Professor
till det hörer hwilken Professorn ~~ålägger, hwart wärk egentligen hör~~,
den sigh här emot förbryter, straffes under samma
böter som Boktryckaren.

3. The skola och hålla Bokförare samt och Bokbindaren
där till, så framt de af Consistorio det ogiöra,

att sälja och binda åth Studenterne och Academien goda och
nyttige böker efter Senatus Consistorii Academici taxa.

4. The samma äga och tillse, att de og sälja åth Studen-
terne och der genom bringa något som kunde föra
emot Gudh och den Christelige Religion, eller nå-
got fult i skymfeligit förhånande, samt något mott
bespotter den närwarande Regementz Stat.

5. The skola och öfwerleffwerera Consistorio Registret
på böckerna, som the af Bokförarn bekommit,
att efterse, om the swara emot wärdet, som
Bokförarn på dem satt hafwer.

CAP. XXIII.

Om Studenterne, huru the i lectionerne och seder sigh förhålla skola.

1. Alla the som wid wår Academie studera, skola öfwa gudfruchtig-
heet, underwijsas i den sanna religion, hwar dagh morgon
och afton läsa den heliga Skrifft, samt alla sina Studier föra
till Gudz ähra och detta Rijkets wälfärd.

2. Ingen missbruke Studij namn, eller medelst det samma främiandte sina onartige begärelser; hvar och en drage sigh för Epicurisk säkerhet och widskepelse, samt achte sigh med fliit och sorgfälle uthi lärdom om sina studier.

Den annorledes giör, skall, där han sigh efter förmaning ej bättrar, relegeras, eller eliest straffas efter lagh.

3. Hvar och en älske och tadligen efterstråfwe meningar uthi alle Christelige lärostycken samt alle [illegible] konsters och disciplinarers öfwande, uthi Contracter, taal och disputer, i ord och seder, omdömme och wän, skapz gläjande; anon där emot såsom alt ondt undfly och afskye lögn, falska meningar uthi den Christeliga läre, [illegible] läsarerne [illegible] samt alt förtaal, ogudachtiga ord, sqwaller, afrost, list, skrytande, skymtande uthi ord och gärningar och åthäfwor.

4. Ingen försumme den offentlige Gudztienster, alla spel och spatzerande som i Gudztiensten afhålla skola upphäfwas. Och som om Söndagarne och förnämsta högtider, under predikan [illegible] på

gatorne, eller uthi the Staden liggande fälten skola med fängelse straffas. Hwere med then lagh samma som uthi Kyrkan under Gudztiensten, med samtaal, sladder och sqwallrande, hindra både sigh sielfwa och andra ifrå den skyldige andacht, så framt de efter förmaning sig ej bättra.

5. Hwar och en hålle sitt hwsi och lefwerne, som är den följe studiis wärdning, uthi fölgelse och seder, och besmitte sigh icke med löfachtige begärelser medelst horande och bolande, som wist strafft med sigh hafwer efter lagh.

6. Hwar och en hålle Studii ordh någre timmar i ordentelige [illegible] och wärdlige [illegible] förnämsta [illegible], [illegible] efterlåtande, efter föregången alfwarsam förmaning skall alfwarligen straffas.

7. Ingen skall understå sigh att betaga sin Magistrat och Professorerne den wördnat och lydna som dem tillkommer uthan hwar och en hålle sig rätt som Rectori tillhörer är så framt den icke wille för mindare [illegible] ansedd warda.

8. Ingen som till Dorpt kommer, där samma studerar, skall öfwer 8 dagar uppskiuta att låta sigh in-skrifwa, utan alle skola hos Rectoren sine namn

tillkomma gifwa och sigh medh uthi den Academiske Magi-
straten förbinda, och ~~sollen~~ må [eller] någon vinskrifwen till-
bord och kost emottaga.

9. Ehr som af Rectore citerade äro, och intet komma tillstädes,
skola med stränge straffas, men om the genstridighet
mot Rectorem och Consistorium doms sigh sättia, eller bryta
Arresten och borgen, och sedan de citerade äro, sigh intet
[skola] skola publice relegeras, hwilket [at] gälla om någon må
~~[illegible]~~ wara ~~[illegible]~~ [illegible], skall där uthinnan bestå, att den samma
medh sigh [illegible] och warnas, förbinder [medhr] den [illegible]
sina exerciter och studier vidh Academien, och så länge
den waran, uthsluter den ifrå här [illegible] och andra
[illegible] [illegible] [illegible].

10. Ingen må ~~tala~~ Rectori och Academiske Senaten, eller
någon Professor obilligt emot tala, mycket mindre
med smädeord ~~[illegible]~~ ~~[illegible] [illegible] tala och motstånda~~ sig emotsättia under straff som
[illegible] lagh och Kongl. Privilegierna förmå.

11. När ~~Studenterne äro~~ de gwarda budne till publiques acter
orationer, disputationer, [illegible], skola the
flitigen och [illegible] samman komma.

12. Ehr som uthi publiques lectioner [illegible], om the förmente ~~[illegible]~~
~~förgångne förseelse~~ sigh och bättra, skola af uthi för-
myndare, som Studenter [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
warda, uthan till deras fäderneort eller ~~af~~ föräldrar ifrå Academien til-
baka sändas. Men the som flitige och skickelige äro
må tillbörlige belöningar och befordringar ~~[illegible] och befordringar~~ ihugkommas.

13. Men ~~[illegible]~~ alle Studenterne, de ware adle eller andre, till
[illegible] Professorers publiques lectioner disputationer
eller Orationer samman komma, skola strängt ~~de äro~~ de äro
[illegible] ~~[illegible]~~ uthi Auditorium förr än Professoren ~~[illegible]~~ sina
~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], att the [illegible] så i dörre-
na, eller på golfwet uthi Auditorio. Men thesom
i Academien förseelser skola the med största flijt gifwa
acht uppå.

14. Ingen Student må understå sigh att hålla Collegia pri-
vata eller göra någon uthi Professorernes embete. Eij
heller må någon [illegible] [illegible], som publique [illegible]
uthi Academien [illegible], där det icke medh Rectoris eller

någon Decani [illegible] ske, antingen någon skrift på de publiqve, eller på stället intimations tafla. Men hwad som helst bör uppslås, disputationer, intimationer, eller andre skrifter, må intet för än efter förutfått Mag- [illegible], anslås.

15. Ingen må under straff af twenne dagars fängelse utan befallning afrifwa de publiqves på taflan uppsatte skrifter, såsom Rectoris eller ~~Academiske~~ [Senatus Consistorii Academici] ~~[illegible] patenter~~ [Programmata], Professorernas disputationer, eller hwad om andre befallningar [illegible] uppslaget är.

16. Förbiudes ock alfwarligen ~~under~~ relegation och förlust [illegible] som i [illegible] ~~[illegible]~~, eller offentligen, [[illegible] efter] som brukat är till, att de nya eller Scholarne ankomne ock unga skola ej må lättsinnigen [och fåfängligen] vexeras; ej heller alle de samma ankomne anställa Collationer och måltider under namn af ~~beskärning~~ [[illegible]] eller [illegible] förwandande.

drwar sig ~~[illegible]~~

17. De skola ock likaledes alla [skadeliga] handtag som man kunde förbudne wara, de som befinnas dem som man fallat eller begynt hafwa, skola aldeles relegeras och

förwisas. Där någon under Academiens Jurisdiction lydande sådane ~~[illegible]~~ [illegible] till samma straff förfallen. Men om Studenterne wilja sammankomma samfälte att draga [illegible] om någon sak eller [illegible], skall thet ske uti Rectoris hus.

18. Hwar och en undfly alle otillåtlige [illegible] kort och brädd spel, med mera, såsom i lagen förbudit. Om någor [illegible] [illegible] spelande, under sig dragit ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~, böcker, saker, eller hwad helst [det] ware med, skall Rector och Consistorium det som således afhändt är igentaga, och efter lagh straffa dem bägge som [[illegible]] spelat, samt med 4 dagars fängelse belägga.

19. Hwar och en behålle sitt [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sådan [illegible] relegation, eller högre straff.

20. Hwar och en betale det han lånt [illegible], [illegible] wid [illegible] kost och Cammar, som ock med [illegible] [illegible] efter lagh [illegible] ordentligen och i rätten tyd.

21. Hwar och en [illegible] med alle onödige omkostnader

sampå oanständige öfwerflödigste, dyrbaraste
~~öfwerflödige~~ kläder, ~~drinkeri och~~ otillbörlige måltider, som
grannar och andre [illegible] förspilles. den annars
[illegible] giör, skall straffas med fängelse eller annan wederbörlig
wijs.

22. Hwar och en achte sig att göra [illegible] orätt, wåld,
twång, [illegible], wid straff efter lagh. men afhålle
sig ifrå upror, wid lijfstraff till görandes; att
storma hus, sönderslå fönster, sönderbryta dörrar,
under relegations eller swårare straff.

23. Om någon i Staden om nattetijd eller dagen af-
skiuter något med skiutgewär laddat gewär, eller kaster
raketer och swärmare, den skall wetta att han medelst
slijk gärning är förfallen till relegation. Om han
om natten eller dagen skiuter af en bysse, som alle-
nast med löst krut laddat är, sättes i fängelse;
böte dessutom [illegible] Rectori.

24. Om han sitter på krogar eller källare öfwer ~~[illegible]~~ klockan 9, eller
giör oliud om nattetijd eller dagen, med skrikande
och ropande, eller annat buller och oanständigt [illegible],
skall straffas efter en särdeles Academiens stadga.

krogarne som säljer öhl efter klockan 9, skall af Stadz Ma-
gistraten straffas efter samma lagh.

25. Om några sammanrände giöra oliud eller hålla olofliga
sammankomster om nattetid, eller och dem bijwista, skola
förwijsas från Academien och aldrig mehr intagas.

26. Studenterne warda förbudit att gå med wärja om dagen,
den som går [illegible] sitt den samma [illegible]
blottar, där han icke det giör, i nödwärn då han ~~[illegible]~~ af någon med
uppenbara ~~uppenbart~~ wåld anfallen blifwer, skall den förlustig blifwa.

27. Om någon duellerar, skall så wäl den utmanande som den
utmante straffas efter dess sidst där om fattade stadga.

28. Ingen må läggia lack och lyte på någons heder och förhållande,
ej heller förklena dem som kommer ej oskyldige äro, med upp-
dichtade beskyllningar, [illegible] bekantningar och förtal, eller
pasquiller. De som här emot bryta, skola uteslutas ifrå
hela Academiens gemenskap, ~~medelst~~ ewärdelig relegation, som
~~[illegible]~~ skall förwägras att komma
in till någon tienst i fäderneslandet.
(och ställa)

29. Om någre Studenter skola swärja för höge eller gemene
förwinga

och straffbar

brukar om sig hafwa, icke heller för slätt achta när-
warande Regements Stat, hwarigenom ofta nya
stämma åtskillige Klagor och [illegible]; [illegible]
[illegible] Stallningar,
[illegible] och [illegible] åtskillige handlingar [illegible]
[illegible] om någre wichtige handlingar [illegible]
[illegible] om det någon stora och märkligen [illegible]
[illegible] i fädernes landet [illegible] för att
stort [illegible] i det gemena bästas förwaltande,
och bör ändras medelst god upfostran och under-
wisning, nemligen då de unga Studenter
[illegible] till bättre [illegible]
[illegible] som [illegible] är
[illegible] och [illegible]; [illegible]
till lärarenes synnerlige flijt och [illegible] be-
[illegible].

30 Ingen af Studenterne ware efterlåtit att resa
till utrikes orter och Academier, utan den som
efter det Mått han ärnar sig till, en nödwändig
Kunskap intagit uti de stycker som där till föra
men särdeles uti sin Tros Artiklar, Symbolis
och den Swenska församlingens Trosbekännelse,

sant tämmelig wäl för sig kommit uti Locis
Communibus som vid wår Academie tracteras; och att
han, sedan dess förmåga af Professorerne pröfwat är, ett
witnesbörd erhållit af Rectore och Decanis, som
uti Consistorio Academico uppläst är.

31. Skall och ingen unger som uti fädernes landet
och [illegible] åstundar att bliswa befordrat, understå
sig att resa ifrå Academiske Societeten, utan
Rectoris och Academiens witnesbörd om dess lef-
werne och förhållande.

CAP. XXIV.

Om Studenternes Privilegier.

1. En Student skall ingen [illegible] ifrå Studii
Orten, och utan Academiske Magistratens [illegible],
[illegible] fästtagas eller för brutt [illegible],
[illegible] han på första gärningen gripen är, eller
[illegible] hafwa bedrifwit någon grof missgärning,

eller och att man fullkomligt wet det hen [efter någon ...] [illegible] begångna grof miss[illegible] [illegible] utlagar sig på flykten, så skall han och under gripas och ställas för Academiska Magistraten.

2. När så händer att en Student kommer att begå för en förekommande skuld, skall sedan uthan uppskof dömmas. Om han winner skall han för Magistrat, där han icke straxt dommen exequerar, af Kongl. Hoffrättens beläggas med arbiträrt och behörigt straff.

3. Om någon oskyldig som hen warit med, tillsöger en Student orätt, uthan någon dess skuld, skall den som [det gjorde] [illegible] ordinarie straffe [illegible] lagstadgade straff, betala och den som orätt lidit ~~20~~ tjugo marker.

4. Om så händer att en Student blir bragd, skall någon på [illegible] borgen för honom, så framt bannemmelse [illegible] fastlagd.

5. Studenten wore för sin [illegible] frij för all publique [illegible] och uthgärd, eller annat sådant.

6. För gäld och skuld skall ingen Student sättias i fängelse, så framt han kan ställa borgen för sigh.

7. De böcker hwilka Studenterne hafwa fått af sine föräldrar, böra icke emot theras wilia kommen i skifte med de andra arfwingarna som icke studera, uthan gifwe wärdet och behålla böckerna.

8. Studenterne af hwad stånd och wilkor the äro, skola wara fria ifrå militien, och [illegible] under hwariehanda titel och förewändning, emot theras wilia dit till dragas.

9. Studenterne skall [illegible] hafwa theras egen cassa, hwar af [illegible] både till de [illegible] Stadgars [illegible], då händer att [den] dör, som och att betala [illegible], hwilka och [illegible] [illegible] fattiga. [illegible] sådane fattiga [illegible] skola på detta sätt förses[illegible]

Då de studerar

144.

Att hwar och en som ifrån Scholan ankommer, förr än han deponerat [illegible], eller Student blir, [illegible] för Decanum [illegible], skola lägga uti en därtill förordnad Kista, åtminstone 6 öre [illegible] med sitt namn, upptecknas uti Uppbörds boken, hwilken [illegible] till den andra för Decanum förwaras skall. Till den ne Kistan skola wara twenne nycklar, af hwilka Rector skall den ena hafwa, och Decanus den andra. Och ingen från Studentens Decanat, utan han till, förut i närwaro af Räntemästaren [illegible] Rectoris, så mycket [illegible] utur Kistan tagit, som till Studenternes Cassa nyttig är, och i Academiske Räntkammaret inlefweras. Denna Studenternes Cassa skall och hafwa twenne nycklar, af hwilka Rector [illegible] kommer att förwara en, den andra Räntmästaren, hwilka så ofta något till hjelpe behof där utur tagas böra, skola begge wara tillstädes,

145

och uti en särskild bok, som uti [illegible] hafwa studiet förewaras bör, noga låta upptecknas hwem och huru mycket på dem, åt hwilka något utgifwes, med dess egen hand som ifrån uttaga.

10. Hwar och en Student som sig hos Rectorem wid wår Academie angifwit, skall nödigt hafwa att åhöra Professorernes publiques lectioner, lära Studier och Boklige Konster, wälfräga dem, hwilkens publique lära [illegible] är, om sina Studier samt begära och bewista privata Collegier.

11. Hwar och en Student hafwer och tillstånd för sina Studiers bättre fortkomst skull, att uppå publique Bibliotheket twenne gånger i weckan, där att besöka goda böcker, dem läsa, samt [illegible] fritt något utur dem att excerpera.

12. Den som [illegible] ingenium har, och uti Studierna [illegible] framsteg gjordt, skall framför andra blifwa med Academiske förmåner och [illegible], och den som i [illegible] Graden tager, skall

[illegible] uthi publique lärare embeter wid församblingar [illegible] och Scholarne församlingar, samt annars hwar andras församlingar warda.

13. När några Pestilentzier grassera skal sielfwa hyran Studenterne eftergifwas.

14. En Student, så framt han ecke tillförne haf wänt ifrå Academien, skal icke niuta sina Privilegier, och heller där han dessemellan igenkommer, något å nyo betala för det han inskrifwes.

15. Dessa Privilegier höra dem allena till, hwilka sig som Studenter ägnar och bör wid Academien förhålla; det Rector och Consistorium äger att undersöka, alla andra uthslutne.

Desse förberörde Constitutioner såsom the uthtryckte, lyda uthi bokstafwen finnes, befalle Wij att af alla ägennom, och hwar och en i synnerhet som ther i någon måtte komma ahngå, noga hålles och efterlefwes,

gifwandes Academiske Magistraten, samt dem som på Academien inspectionen hafwa, macht och myndighet att effter förestrefwen lagh och rätt hålla styra och handhafwa emot dem som berörde lagh öfwerträda och bryta, med tillbörligit straff ansee. Hwarefter Wij ock nådigst wele och befallning till alla dem, hwilkom Academiens förwal, både anförtrodt är, eller här effter anförtrodt warder, att the effter sin embetes plicht, uppå desse Academiske Constitutioner skola noga hand och uppsicht, och alle saker där hän styra, att hwad Wij af synnerlig nåd och Kärlek emoot Wårt och fäderneslandet studgat hafwa, må winna tjenlig fortgång Wårt till ähra och Wåra Undersåthers bäste. Till ytermera wisso hafwe Wij detta med egen hand underskrifwit, och Wårt Kongl. Secret wittnerligen här under trycka låtit. Gifwit och Skrifwit på Wårt Kongl. Slott i Stockholm d. 28 Januarij Ao 1689.

CAROLUS

J. Bergenhielm